...RÆCÆ LINGUÆ
...ISTORIA:
SIVE
...ATIO DE EJUSDEM

...guæ Origine, progressu, atque ad
...sum usque incremento: De latissimo deni-
...que ipsius ... prope seculis, per
universum ... Orbem, Usu:
...a olim ... s in Aula
...GLEYO ... I, ante
XX ... Annos.

... Burtono Londiniensi, in LL. E.
... autem *Scholæ, quæ est Regiovici ad*
... in Regnis, Præfectus.

...RISTOTEL. *Ethicorum lib. I.*
Τὸ γὰρ ἀκριβὲς ἐν ἅπασιν οὐκ ἐπιζητητέον.

Nunc demum Typis excusa
LONDINII,
...STÆ TRINOBANTUM.
...HOMAM ROYCROFT.
... venalis apud *Jo. Martin, & Ja. Allestrye,* sub
... in cœmeterio D. Pauli, MDCLVII.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

AD

ERUDITUM ET VERE

NOBILEM ADOLESCENTEM

DN. *THOMAM THYNNIUM*

V. NOBILISS.

HENRICI FREDERICI

THYNNII EQ. AURATI

ET BARONETTI

F. N. MAX.

G.B. NON SINE INGENTI

INDOLIS MINIME VUL-

GARIS CULTU.

D. D. D.

Viro sibi Doctrinâ, comitate, veteris amicitiæ jure, multisque aliis nominibus plurimum colendo

GULIELMO BURTONO

ΥΓΙΑΙΝΕΙΝ.

Ccepi lætus, relegi lubens Schedas illas tuas, in quibus *Græcæ Linguæ Historiam* jam olim complexus fueras; quarum me, nedum Cognitorem, sed & *Censorem* esse voluisti: Neque verò erat (si quid *censeo*) quòd vel *Aristarchum* ipsum hac in parte reformidares; etiamsi non dixeras (quod tamen omnino dicendum fuit) Te Orationem illam (Professorio muneri inauguralem) ante annos plus minus triginta habuisse; cùm quæ juvenis adhuc, & penè puer luseras, i-

 stiusmodi

ſtiuſmodi ſint quorum nec ſenem pudeat. Hoc eſt ſcilicet, (ne *manes pati* dicam) ſequimur ſuæ quiſque naturæ ſemina;

-- *Qualeſque premunt nunc ſydera quercus*
A prima venere die--

Mihi enimverò, tua hæc ob oculos habenti, in animum ſubit illius anteacti temporis non injucunda recordatio, quo in eiſdem Caſtris (*Collegia* hoc noſtro *Reginali*) uterque ſimul tyrocinium egimus; ubi nos alii plerique, (pro Genio loci) *ſeveriores* (Dialecticæ & Philoſophiæ aſpera ſectantes;) Tu interim, pro tuo, (amœnioribus Philologiæ ſtudiis addictior) *humaniores Muſas* perdius & pernox coluiſti; pari fortean animi Contentione omnes, ſucceſſu diſpari: Siquidem indè factum

Factum ut tu reverà ἐν παισὶ γέρων, nos tantùm non ἐν γέρουσι παῖδες, apud æquos literarum arbitros videamur. Id quod ampliùs clareſceret ſi exorari ſuſtineas ne, quæ multa dudum ad illuſtrandas *Britanniæ* noſtræ Antiquitates affecta habes, ulteriùs apud te in umbra premantur; Quid enim vetat vel poſt *Homerum* *Iliadas* ſcribere? Poſt, uberrimas licèt, meſſes *Camdeni*, *Armachani*, *Seldeni* (æterni nominis herôum) qui hæc poſteris pleno demenſi ſunt horreo, ſuperſunt etiámnũ proculdubiò haud contemnenda ſpicilegia: & quidem ἀγαθὴ καὶ μᾶζα μετ᾽ ἄρτους. Tu verò huic negotio quàm non ſis impar, documentũ dabit præſens iſte Libellus, eâ orationis puritate & eloquentiâ maſculâ conſpicuus,

ſpicuus, eâ lectionis varietate re-
fertus, eô judicii acumine dige-
ſtus, & (quod caput eſt) eâ quâ
tum eras, ætatis teneritudine con-
ſcriptus. Quem ſi paullo tardiùs
quàm par erat remiſerim, id non
ſine causâ (addo etiam ſontica)
commiſſum; Cujus moræ cul-
pam, quæquæ tandem fuerit, ſi
minùs excuſatio noſtra, Candor
certè tuus facilè diluet. Interim
& mihi indecorum, & tibi (ne di-
cam publico) injurium duxi ſcri-
ptum illud tuum ſine Euphemiſ-
mo dimittere, ab *Homero* tuo jam
olim edoctus,

Λιγζὸν τοι δῶρον τὸ μῖκρον, κρεῖσσον [illegible]!

Vale vir Doctiſſime, & Æternitatem Cogita.

Dabam Oxonii e Collegio Reginali.

AD IV. Kal. Xbr.

Anno Æræ Christi M. DC. LVI.

GERARDUS LANGBAINIUS.

HOMERUS

Rhapſodiæ Iliadis. A ſive libro I. cujus olim ἐπιγραφή, Λοιμὸς καὶ μῆνις.

Μῆνιν ἄειδε θεά. καὶ τὰ ἑξῆς.

INſtitutum eſt mihi, Generoſi atque optimi Adoleſcentes, bona cum veſtrum omnium venia, interpretari vobis ῥαψῳδίας divini Poëmatis, Iliadis Homerici. Cum enim ſemper animadverterem egregiam in vobis indolem, magnum ad literas ardorem, atque in Græcis quidem ipſis non contemnendum progreſſum, nolui impetum hunc veſtrum idonei præceptoris inopia retardari: Non quod tantum mihi meo jure tribuam, verùm ut eximium meum erga vos affectum aliquo modo [illegible] redderem. Quæ itaque per [illegible] plus minus primum ſub o-

 ptimo

ptimo harum literarum (*a*) institutore, propria deinde industria comparata mihi sunt, congestaque, ea omnia animus est refundere, atque vobis in vestrum usum communicare. Spero autem vos omnes, non tantum profectui vestro defuturos, quin otium meum, quod aut ab amicis, aut gravioribus studiis suffurari possim, boni consulturi sitis. Ipse quidem illud omne quicquid erit, atque adeo meipsum, in vestrum commodum quâm lubentissime sum impensurus.

Ad auspicatiora itaque interpretationis meæ sumenda initia, affero vobis Homerū, in ipso cujus aditu minuendus est eorum error, qui non solùm recentiorem multo librorum Homeri per literas divisionem (qua antiquos nunquam usos fuisse patet ex (*b*) Aristotole de Poetica *Cap. XXIV.*) ipsius fere Pœtæ seculo ascribunt; verùm & singularem quamque literam, ῥαψῳδίας distinctæ, ut videmus, titulo frustrà insigniunt: contra quam vocabuli ipsius ratio patitur; aut etiam veterum scriptorum ulla (*c*) auctoritas confirmat. Ut meritò (*d*) Appionis Grammatici, quem Tiberius Cæsar *cymbalum mundi*, appellavit, aliorumque ineptias,

(a) *Dn. Alexandro Gillio P. Scholæ ad D. Pauli Londinij olim moderatore.*

(b) *Adi Joannem Woverium Polymatheias, cap.* 18.

(c) *Ælian.* ποικίλ. ἱστορ. *lib* 13. *cap.* 14. *Vide quæ doctiss. Casaubonus ad Strabonem pag.* 13.

(d) *Seneca Epist.* 88 *De aliis nugatoribus, vide eundem Senecam De Brevitate vitæ, c.* 13. *atque illic Lipsium Plutarchum Convival. quæst. lib.* 9. *cap.* 3. *Eustathium, aliosque.*

ineptias, καὶ ἀδολεσχίας de Homeri scriptis rideamus & penitus explodamus. Cæterùm utriusq; ejus Poematis tanta fuit apud antiquos celebritas, atque veneratio, ut non hominem, sed Deum ipsum auctorem habuisse credantur. Neque illud quidem à levibus proditum est testibus, sed, ad majorem rei fidem faciendam, assertorem habet Pythii ipsius Oraculum.

Ἤειδον μὲν ἐγὼν, ἐδ' ἀπέγραφε θεῖος Ὅμηρος. Homerum scilicet, dictata sibi ab Apolline carmina excepisse; Deumque manu ipsius, si Dijs placet, tanquam notarij, aut descriptoris alicujus usum fuisse. Neque hoc alia factum est ratione, quàm qua omnes prorsus poetæ se ὑποφήτας, hoc est, Musarum interpretes sive internuncios nominant.

Aliter efferri ab aliis hoc carmen non nescimus Ἔγραψεν μὲν Ὅμηρος, ἄειδε δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων.

Atqui nec ipse quidem Homerus unquam descripsisse Josepho videtur, sed a Deo, Apolline scilicet, edoctus, populo in trivíis publicè decantâsse. Haud aliud certe est, quod ille gravissimus, si quis alius, auctor, contra Appionem Grammaticum disputando confirmare conatur, ubi Homerum antiquitùs apud Græcos, non scriptum, sed diu cantatum asserit. Certe

 Ælianus

(e) *Aelian. Var. Hist. lib.* 12. *cap.* 48.

(f) *Strabo Geograph. lib.* 16.

Ælianus, (e) in omnimoda Historia, poëma ipsius ab Indis decantatum tradit; quos tamen magnus Geographus (f) γράμματα οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ πάντα ἀπὸ μνήμης διοικεῖσθαι, *nescire*, ait, *literas, omnia memoriter administrare*: quemadmodum & Dio ille Chrysostomus Orat. *XXXVI.* quæ est de Borysthenitarum (populi ij sunt Scythiæ ultra Tomos in superiori parte Pontici litoris:) studio erga Homerum, ipsos ait [τὴν Ἰλιάδα ὀλίγου πάντας ἴσασι ἀπὸ στόματος] *fere omnes memoriter Iliadem cognoscere sive repetere.* Quamquam illud ægre mihi persuaderi patiar, nullum fuisse scriptionis usum maximi poetæ seculo, ipso etiam reclamante, idque disertis verbis, in illo versu Iliados ζ.

Γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ ——

(g) *Philostrat. vit. Apollonii Tyanæi lib.* 1.

Verum, ut in re crepera, & longa nocte incognita nihil mihi temere affirmandum duxi; verisimile tamen est plane ejusmodi fuisse olim Homeri (g) ᾠδὰς, sive illæ animo tantum & memoriæ impressæ fuerint, quod Josephus contendit; sive literis demum commissæ, quod quidem rationi magis videtur consentaneum; quales Achillem

Achillem hic noster ad Citharam recitantem inducit.

(h) Φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ. (h) *Iliad.* 1.
—— ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.

Tales (i) Demodoci fictæ cantilenæ. ac (k) Phemii in Odyssea. Neque diversa his opinor de Lini, Orphei, Musæi, (l) Syagri, (m) Oribantij, Trœzenij, Daretis Phrygij, Melisandri, aliorumque Homero antiquiorum auctorum, carminibus & scriptis pronunciaverim, si modo Josephi atque Eusebij auctoritati fas sit niti. Quorum ille, loco contra Appionem citato, Acusilaum, Cadmumque, Milesium, quos Græcorum scriptorum fere antiquissimos nominat, paululum præcessisse Persarum in Græciam irruptionem diserte scribit, quæ tamen contigit, uti conjicere licet, Olympiade LXXIV. Archonte fere Athenis Calliade. Eusebius. (n) vero προπαρασκευῆς, *lib.* X. inter ipsorum scripta Dra-

(i) *Odyss.* θ.
(k) *Odyss.* χ.
(l) *Aelian. lib.* 14. *cap.* 21.
(m) *Idem Ibd.* 11. *cap.* 2.
(n) *Præparat. Evangel. l.* 10. *cap.* 5. & 8. *ex Josepho, Clemente, aliisque,* οὐ μὴν οὐδ' ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου, *sc. Cadmi,* δύναιτο ἄν τις δεῖξαι τὴν σωζομένην ἀναγραφὴν, οὔτ' ἐν ἱεροῖς, οὔτ' ἐν δημοσίοις ἀναθήμασιν. ὅπου γε καὶ περὶ τῶν ἐπὶ Τροίαν τοσούτοις ὕστερον ἔτεσι στρατευσάντων πολλὴ γέγονεν ἀπορία, καὶ ζήτησις, εἰ γράμμασιν ἐχρῶντο. *Euseb. lib.* 10. *cap.* 7.

tonis leges antiquissimas ponit, paulò ante Pisistratum, qui Persicum in Græcia bellum haud ita diu antecessit. Adeò nuperrimè ad Græcos, si immensam illam spectes antiquitatis seriem (quam tamen illi perpetuò crepant, atque sibi arrogant:) ex optimorum auctorum fide, literarum atque scribendi pervenit cognitio. Neque enim vetustissimi illius Orphei sunt illi, quos habemus Hymni (quod tamen quidam autumarunt:) sed posterioris cujusdam, Crotoniatæ, ut volunt viri docti, quod & facilè probant, cùm aliis rationibus tum quod Deos quosdam minorum, ut aiunt, gentium ab ipso celebratos, Priapum dico, Fortunā, Victoriā, &c. observent. Sed nec Argonauticωn quæ sub ejusdē nomine publicè ambulant, alium assignant auctorem, quàm *Onomacritum*, quem Theognidis seculo vixisse volunt. Neque eundem Musæum quis credat Ἐρωτοπαιγνίου, sive amatorii Poematis de Hero & Leandrone scriptorem cum eo qui ab Eustathio * *ἀκέσεις τῶν νόσων* composuisse scribitur; sed multò posteriorem quendam, qui sub Imperio Constantinopolitano floruit; cui etiam rei fidem maximam

astruunt

Præter Herodot. lib 7. & Tatianum Assyr. Orat. ad Græcos, vidi Jos. Scaliger. in Can. Isagog.

** Sanationes morborum.*

astruunt Manuscripti Codices, in quibus χειρωλίμας appellatur, inusitato penitùs Musæi, aut etiam Homeri seculo vocabulo. Contrà quàm visum est viro Illustrissimo Julio Cæsari (p) Scaligero, qui in Homerum semper iniquior, Virgilii tamen perpetuus admirator, ex eo poëmate quædam excerpsisse Homerum, imitatum esse aliis, quædam in pejus immutasse, judicio nequaquam probando scripsit.

(p) Iul. Scalig. Poetic. lib. 5. cap 2.

Sed Homerum repetamus. Longo temporis decursu, sunt qui scribant, (q) Lycurgum cùm in Samo posterorum Creophyli hospitio uteretur, Poëmata Homeri ab iis accepisse descripta, & in Peloponnesum primum asportasse. Alii (r) Pisistrati tyranni ævo atque jussu collecta aiunt plusquam Absyrtea ipsius membra, in rhapsodias disposita, atque viginti quatuor literarum Alphabeti apicibus insignita. Non desunt tamen qui prodant (s) Hipparchum, Pisistrati filium natu maximum, suorum civium longè sapientissimum, ante alios Homeri carmina Athenas attulisse, & Rhapsodos coëgisse in Panathenæis, sive communi Græcorum conventu, canere.

(q) Heraclides de Politiis. Ælian lib. 13. cap. 14. vide p. a. 17 Strab. lib. 15 Apulei Florid. lib. 3. fine.

(r) Ælian. Var. Histor. lib. 13. cap. 14

(s) Ælian. ib. lib. 8 cap. 2.

Vitruvio l. 7. dicitur. Velleio ejus ingenium sine exemplo maximum. Ipse primus doctrinarum & antiquitatis parens, Plinio. Apuleio multiscius, & omnium rerum peritus. Παντα-χοῦ πολυπράγμων *Antigono* ἱστορ. παραδόξ. συναγωγῇ. *Pater liberaliū disciplinarum, Tertullian. Scripta ejus pretiosissimū humani animi opus, eidē Plinio. Nullum v. feliciùs extitisse scriptum sive operis forma sive materia, uti placet Ciceroni. Adjice Manilium lib. 2. aliosque* ὑμνῳδούς.

suspexit, ex quo cùm antiquiores omnes Græci omnia fere in suum usum exhauserint, ipse tamen universæ πολυμαθείας, sive omnifariæ doctrinæ locupletissimus manet thesaurus. De quo mihi satius multò est tacere, quàm non ad dignitatem ipsius loqui. Vereor enim ne post doctissimos atque in omni scientiarum genere laudatissimos (*u*) viros, ingenii mei exilitate, tantas laudes deterere videar. Unicum tamen illud adnotabo, aliis fortasse non observatum, hujus poetæ unius auctoritate, magnum plerumque usum fuisse (*x*) Jurisconsultum, aut in inveniendis, componendisve legibus, aut in stabiliendis aut interpretandis, quod cuivis facile videre est, D. Tit. *de Legat. & fidei comiss. De emptione contrahend. Ad L. Juliam de Adulteriis coercendis, De Pœnis, De verborum significatione* Institutionibus,

(u) *Herodotum, Heraclidem Ponticum, Plutarchum, Dionem Chrysostomum, Porphyrium, Eustathium &c.* (x) *Iustinian.* D. *proœmio vocat Homerum, Omnis virtutis Patrem.*

item

ad rem ipsam, quam volumus, tan-
dem deveniamus. Vos autem, quod
forsasse more apud plerosque recepto
facitis, prolixum atque importunum
Græcæ linguæ encomium in ipso præ-
fationis meæ limine non expectabitis.
Hujus enim tanta est utilitas, adeóque
latè patet in omni artium, scientia-
rumque genere, ut ab omnibus quàm
facillime deprehendi possit. Et sane
ingens ipsius necessitas dilucidiùs vo-
bis innotescet, si strenuâ aliquando o-
perâ, & diligentiori studio in adyta
atque penitiora harum literarum ali-
quando accesseritis. Intereà, prout
loci hujus, atque temporis rationem
aliquam habeam, Quænam sit Græ-
ca illa omnium linguarum (y) claris-
sima, quàm fieri possit breviter ex-
plicabo. *Quibus nimirum auspiciis
inchoata est, aucta, atque continuata,
donec ad ipsam ἀκμὴν pervenerit. De la-
tissimo ipsius usu per omnes fere orbis
terrarum gentes. Nonnihil etiam de
variis ipsius dialectis, & perpetuo deni-
que usque ad ætatem hanc nostram suc-
cessu.*

Hæc

(y) *August. de* C. Dei *lib. 8. c. 2.*

Hæc quidem luculentiùs demonstrare licebit, si priùs antiquæ Græciæ origines, atque fines; brevémque aliquam descriptionem exhibeamus. (z) Græcia itaque, sic antiquitùs appellata, à Græco Thessali filio, sive Cecropis, ut aliqui volunt: Hellas deinde ab Hellene Deucaleonis F. ab occidente Ambraciæ promontorio, & Aractho flumine claudebatur, ut Strabo docet, (a) Veneto autem à septentrione, cætera Mari: Ita ut Acarnania versus continentem extrema Græciæ esset regio. Hinc Aristoteles (b) politicorum II. σχεδὸν τοὺς Ἕλληνας ἱδρυμένους περὶ θάλασσαν ἅπασας. *Omnes fere Græcos sitos ad mare* dicit. Posterioribus (c) Geographis limitem habet ab Oriente mare Ægeum, ab Occidente Adriaticum ab Italia, ab Aquilone montem Hæmum, ab Austro Mediterraneum, & Jonium mare. Diversis temporibus limites ipsius descripti sunt, prout extendebatur ipsius imperium. Etiamsi hodiè infra invidiam poëtæ nullum locum, nullum numerum obtineat, ab antiqua majorum virtute atque amplitudine fœdum in modum degenerârit. Antiquitùs autem ea tantum portio priscæ & avitæ

(z) *Stephan. Byzantin.* περὶ ἐθν. καὶ πόλεων *aliique.*

(a) *Strabo Geographia lib.* 8.

(b) *Aristot. Polit. lib. 2. cap.* 10.

(c) *Adi Maginum & Cluverium.*

te Græciæ Ἑλλὰς appellabatur, quæ posterioribus Thessalia dicta est. Hinc doctissimus Grammaticus: (d) *Græci propriè sunt Thessali*; & (e) Scholiastes ille ad i. Iliados: Ἀρίσαρχος Ὁμήρῳ Θεσσαλίαν μόνην τὴν Ἑλλάδα φησιν, καὶ Θετταλὺς τὺς Ἕλληνας, παρακολουθῶν τῷ Θουκυδίδῃ. Aristarchus, Thucydidis nimirum auctoritatem sequutus, Thessalos ἀρχαικῶς καὶ κυρίως apud Homerum Ἕλληνας, sive Græcos esse scripsit, Thessaliam autem ipsam solam dici Græciam; Ἕλληνας insuper propriè appellari, qui eam Thessaliæ partem inhabitârunt, ubi est urbs Larissa, testis est (f) Apollodorus apud Strabonem: μόνυς inquit, τὺς ἐν Θετταλίᾳ καλεῖσθαι Ἕλληνας. Itaque ut *Græci à Græco Rege*, quod ait (g) Plinius, qui (h) ex Asia in Europam primùm venerunt, ita *Hellenes ab Hellene*. Græcorum verò nomen universim in Hellenas apud ipsos Græcos abiit, neque enim est ubi apud antiquiores paulò Græcos, aut etiam posteriores τῦ γραικῦ nomen usquam, quod ego quidem sciam, reperiatis, nisi apud (i) Lycophronem in σκοτεινῷ illo ipsius Poëmate, *Cassandra* inscripto. Callimachum etiam apud (k) Strabonem & Magni Etymologici

(d) *Servius in 2. Æneidos.*

(e) Didymus.

(f) *lib.13.*

(g) *Plin. Hist. N. lib 4. cap. 7.*

(h) *Vide doctiss. Is. Casaub. Diatrib. in Dionem Chrysost. cap. 12*

(i) *γραικῶν ἄριστος &c. Græcorum optimus. Lycophr.*

(k) *lib.5. & alibi.*

Etymologici Auctorem scriptoresq; aliquot alios ab Athenæo citatos, Alcmanem putat, & Sophoclem, apud quos *Græcorum matres* γραικὰ dicuntur. Posterioribus autem seculis, uti Græca lingua, Achiva dicta est: ita & Græci ipsi, Achivi semper appellati, quod apud infimæ ætatis scriptores observare possumus quales erant Dionysius Exiguus, Marcellinus Comes, atque ejusdem farinæ aliquam multi. Verũ operæ pretiũ est videre quæ annotarunt viri docti ad Actor. xix. Com. 22. & inter eos Claud. Salmasium in exercit. Plin. ad Solinum, *pag.* 803.

Sed Græciæ ipsius, prout in plures portiones tandem dissipata est, ac divisa, accuratiorem delineationem ex *(l) Sophiano*, homine inter Græcos μεταγενεστέρους longè eruditissimo, repetere potestis, in elegantissimâ illâ tabulâ quam circa annos CL. de Græcia composuit. Et tamen *hæc cuncta Græcia*, ut ait *(m)* Cicero, *quæ famâ, quæ gloriâ, quæ doctrinâ, quæ pluribus artibus, quæ etiam imperio, & bellicâ laude floruit, parvum quendam, uti videre potestis, Europæ locum tenet, semperque tenuit.* Cujus etiam initia si spectare volumus, nihil nisi ex barbarorum

(l) *Tabulæ Sophiani expositionem vide apud Nicol. Gerbelium Descript. Græciæ, Ubbon. Emmium Tom. 2. Veteris Græciæ. Adi et Ortelium.*

(m) *Cic. Orat. pro L. Flacco.*

barorum hominum excursionibus & colluvie coalitam ipsam, atque concretam videbimus. Hujus rei (n) Strabonem locupletem habemus auctorem, Græciam universam prius a Barbaris inhabitatam fuisse. σχεδὸν ϗ τι, inquit ille, ϗ ἡ σύμπασα Ἑλλὰς κατοικία βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν. (o) Pelops ex Phrygia in Peloponnesum. Danaus ex Ægypto. Dryopes, Caucones, Pelasgi, Leleges, aliique eorum similes intra Isthmum sita obtinuerunt, atque etiam extra Atticam, licet seipsos (p) αὐτόχθονας jactitent (quasi non advenæ, neque passim collecta populi colluvies origines urbi dedissent; sed in eodem nati essent solo, quod incolant, & quæ illis sedes, eadem origo esset:) Thraces qui cum Eumolpo venerant, possiderunt Daulidem Phocidis Terei, Cadmeiam Phœnices, Bœotiam Aönes, Tembices, Hyantes. Imo ὗν ἰ.ſum, antiquum probrum, & regionis, & urbis Thebanæ, vel suo tempore detergere satagit (q) Pindarus, pro elegantissimo illo, atque summo, quo erat ingenio. Ad quam etiam rem Æneam, carminum suorum recitatorem, serio adhortatur.

(n) Geograph. lib. 7.

(o) Sic n. Sophocl. in Aiace: Ἀρχαῖον ὄντα πέλοπα βάρβαρον φρύγα.

(p) Demosth. Orat. περὶ παραπρεσβείας. Isocrat. Orat. περὶ εἰρήνης. — Ἀθηναίας φασὶν οἰκῆσαι λαβεῖν Τὸ μὲν πελασγοὺς πρῶτον, οὓς ϗ ϗ λόγ☉ κραναὺς καλεῖσθαι. — Marcian. Heracleota ἐν περιηγήσει.

(q) Pindar. Olympionic. ᾠδ. ς. vi. Scholast.

Τρῶναί τ' ἔπειτ' ἀρχαῖον ὄνειδος ἀλλό-
θεσιν λόγοις ἐν φύρομεν.

Quin & nomina ipſorum barbariem præ ſe ferre idem maximus Geographus docet; qualia erant Cecrops, Codrus, Æilus, Drymas, Crinanus, & ſimilia his alia. Immò ipſius etiam tempore (vixit autem ille ſub Tiberii Cæſaris imperio (r) quod non obſcure teſtatur;) Græciæ latera (ſ) à Barbaris cincta fuiſſe, indubitatamq; Græciam a Barbaris poſſeſſam, Theſprotis, Moloſſis, Caribus ipſe ſcribit: qui tamen tandem à Dorienſibus, & Jönibus infeſtati, in Aſiam expulſi ſunt, poſtquam diu ſub Græcorum ſtipendiis militaſſent. Quos tamen non ideo Barbaros appellavit (ne verbi uſu decipiamini) quod Caricè loquerentur, ſed quod Græca malè efferrent. (t) βαρβαρίζειν γὰρ ἐπὶ τῶν κακῶς Ἑλληνιζόντων, οὐκ ἐπὶ τῶν Καρικὰ λαλούντων εἰώθαμεν λέγειν; contra quam *Barbari* vocabulum, à Græcis elatum, docti quidam viri intelligunt. Quod quidē (u) Homerus elegantiſſime expreſſit, cum Caras βαρβαροφώνους appellat; quos & Trojanis auxilium tuliſſe narrat.

Tandem

(r) *Geogr. lib.* 13.

(ſ) καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς, &c. *Strabo.*

(t) *Vi. Strabo lib.* 14.

(u) ἐν καταλόγῳ.

Tandem verò & ipsi Græci suis fini-
bus evagari sunt, vel mercaturæ exer-
cendæ gratiâ, vel quod vicinorum in-
festationes sibi graves metuerent, mi-
nimeq; ferendas, sive quòd in exi-
guas portiones distractæ essent,
propter principatus eorum, qui ob
infestum coalescere invicem, & consor-
tia tueri non possent. Hinc factum est,
ut Neapolim, Cumas, aliásque Campa-
niæ urbes, Atheniensium, & aliis
Græcorum fugitivis repleri invenia-
mus: Ita ut Campani (x) omnes
Græcis vocabulis Campanis inter-
mixtis uterentur. Una urbs siquidem
Miletus, Athenis profecta, septuagin-
ta Colonias (y) à Seneca Plinioque,
commendato emisisse dicitur. Atque sic
demum universa ferè Italia, quæ inha-
bitata fuit, *Græcia Magna* appellaba-
tur, si quid Athenæo credimus. Πᾶσα
γὰρ, inquit ille, ἡ κατ' Ἰταλίαν κατοι-
κία Ἑλλὰς μεγάλη ἐκαλεῖτο, & ut Ovi-
dius ait.

Itala nam tellus Græcia major *erat*.
non aliquantula ipsius pars quemad-
modum probare conantur viri erudi-
tissimi; unde enim Magnam aut Majo-
rem dicerent, nisi Græci longiùs com-
plexi essent? Eximius Poëta, in admi-
rando

(x) ἑλληνικοῖς ἀναμὶξ τὰ Καμπανικὰ &c. Strabo.

(y) Senec. Consolat. ad Helviam cap. 6. Plinius lib. 5. cap 29.

rando Æneïdos opere, lib. 1. *Hesperiam magnam*, pro Italia posuit, quam tamen ipsam regionem lib. quarto *Magnam* dicit *Italiam*, priorem vero locum doctissimus atque antiquissimus interpres Servius Honoratus τῆς Ἑλλάδος μεγάλης exposuit, qui & *omnes civitates à Tarento ad Cumas usque Græcos condidisse* prodit. Expresse quidem, & satis ad rem, vetus Historiographus Trogus Pompeius: *Omnes gentes Græci nominis Italiam possidentes non partem, sed universam ferme Italiam ea tempestate occupaverunt. Denique multæ urbes adhuc post tantam vetustatem vestigia Græci moris ostentant.* Quæ deinceps habuit magnus ille scriptor, operæ pretium est videre apud Justinum historiæ libro 20. Neque diversa sunt istis, quæ leguntur apud alterum Pompeium, cognomento Festum: *Major Græcia dicta est Italia, quod eam Siculi quondam obtinuerunt, vel quod in ea multæ, magnæque civitates fuerant ex Græcia profectæ.* Ad quem locum clarissimi Grammatici, Josephus Scaliger exoticam Græciam, quam Messenio servus vocat apud Comicum in Menæchmis, de magna hac Græcia, contra quam

censuit

[...]ibus, doctissime, ut solet [...]erpretatur. Nam certè, ut [...] Græcas illas ἀποικίας in Italiam [...], ἐξωτικὴν Ἑλλάδα, i. barbaram sive exteriorẽ Græciã, Græci [...] veteres appellârunt.

[...] brevis hæc admodum, neq; adeo [...] est ipsorum ἀποικία, dum in [...]mos quasi fines, atq; terminos, colonias deducunt. Neque enim referre hic multum necesse est, quod à (z) Dionysio Halicarnassensi proditum legimus, Populum Romanum, totius orbis terrarum victorem & Dominum, à Græcis rerum suarum initia petiisse: Loca enim ipsa, in quibus postea stupendæ τῆς ὑπερνομάχου urbis jacta sunt fundamenta, à barbaris Siculis, qui & Græci censebantur, prius detenta sunt, quos Aborigenes tandem (γενάρχας, sive πρωτογόνους Græcè dicunt) molestantes, atque auxilia à Pelasgis, aliisque Græcis accipientes, cum ipsis tandem Pelasgis, in unum coaluerunt, devictis Siculis, atque profligatis. Sed his limitibus, arctis quidem nec satis spatiosis non contenti, immensum est in quàm longissimas regiones perrexerint. Nihil itaque hic attinet dicere de Colonia illa Græcorum, omnium

(z) Dionys. Halicarn. ἀρχαιολογ. lib. 1.

fere seculorum monumentis celebrata, quæ Phocæa profecta (*a*) Harpacis inclementiam vitans Cyri Regis præfecti, Italiam navigio petiit. Cujus pars in Leccunia, Veliam; alia condidit in Viennensi *Massiliam*, inter Ligures & feras Gallorum gentes; dein secutis ætatibus, oppida, aucta Virium copia non pauca instituit Unde tam magnus & hominibus & rebus impositus est nitor, (*b*) ut non Græcia in Galliam emigrasse, sed Gallia in Græciam translata videretur. Hæc est illa *Massilia*, cujus ego civitatis, inquit (*c*) Cicero, disciplinam, atque gravitatem, non solum Græciæ, sed haud scio an cunctis gentibus anteponendam jure dicam. Quæ tam procul à Græcorum omnium regionibus, disciplinis, linguisque divisa, quum in ultimis gentibus, barbariæ fluctibus alluatur: sic optimatum consilio gubernatur, ut omneis ejus instituta laudare facilius possint, quam æmulari. At præter Ciceronem, Strabo etiam lib. quarto, hic mercatum fuisse bonarum literarum scribit. Eò námque velut ad alteras Athenas, Romani, Galli, Hispani, aliique, quibus licebat, Philosophiæ linguæque Græcæ gratia se conferebant

(a) *Hapagi: Lege, Ita enim Herod lib.* 1. *Iustinus, Orosius, aliique. Adi Ammianum Marcell, lib.* 14.

(*b*) *Iustin. Hist. lib.* 43.

(c) *Cic. Orat. pro L. Flacco.*

conferebant. Testatur Tacitus in vita soceri sui Julii Agricolæ, Britanniæ nostræ postea Legati eum parvulum sedem ac magistram studiorum habuisse Massiliam; locum Græca comitate, & Provinciali parsimonia mistum beneque compositum. Hæc Pythiæ, ex quo quàm plurima nec aliis audita, studiosè adeò excerpsit (*d*) Strabo; uti & aliorum clarissimorum scriptorum, patria fuit. Hæc (*e*) Gallos omnes, ita φιλέλληνας reddebat, ut contractus omnes Græco idiomate conficerent, & in omnibus publicis privatisque rationibus * Græcis literis (si non mirifice interpolata Cæsaris lectio) uterentur. Hinc hodiéq; tam frequens in Gallo-Romano sermone Hellenismus, Guilielmo Budæo, Lazaro, Baysio, Joan-

(d) *Strab. l.* δ. *& alibi.*

(e) χρῶνται δὲ Κελτοὶ τοῖς Ἔθεσιν Ἑλληνικῶς, ἔχοντες οἰκειότητα πρὸς τὴν Ἑλλάδα. *Marcian. Heracleota* ἐν περιηγήσει.

* *Cæsaris hic locus & alii apud eundem de Græcarum literarum usu suo tempore apud Gallos, longè suspectus superioris ætatis viris summis, adeoq; nobiliora inter eos ingenia exercuit, ut nec sibi, quod fatentur, neque aliis adhuc satisfecerint. Præter Justum Lipsium Elector. lib. 2. cap. 7. Epistolic. Quæst. lib. 2 cap. 2. qui & alibi eum sugillat, adibit lector, si commodum fuerit, Josephum Scaligerum epistola 16. ad Claudium Verrum epistola 16. ad Claudium Vernellam, Franc. Hotomannum ad Cæsaris Comm. & in Franco-Gallia cap.*

2. *Joannem Seldenum in Illustr. ad magni Poëtæ Polyolbion Cantic. X aliosque. Nos malumus rem in medio relinquere, quàm post tantos viros certi quid definire.*

ni Picharedo in Celtopædia, Henrico Stephano de Latinitate suspecta, *cap.* 7 aliisque observatus. Quid Græcorum sobolem in (*f*) Hispania numerare necesse est? Quid Sagunti meminisse? Certè Gallæci Græcam sibi originem asserunt. Siquidem post finem Trojani belli, Teucrum morte Ajacis fratris invisum Patri Telamoni, Hispaniæ littoribus appulsum narrat (*g*) Justinus. Immò Græciæ examina ad Occidentis ultima pervenisse, disertè scribit Hieronymus eo in loco, ubi qui sint Galatæ docet, libro scilicet II. Commentariorum in illam, quæ est ad ipsos, epistolam. Legamus, inquit ille alio in (*h*) loco, Varronis de antiquitatibus libros & Sisinnii Capitonis, & Græcum Phlegonta, cæterosq; eruditissimos viros, & videbimus penè omnes Insulas, & totius orbis littora, terrasque mari vicinas Græcis accolis occupatas: qui, ut suprà diximus, ab Amano & Tauro montibus omnia maritima loca usque ad Oceanum possedére Britannicum. Quamobrem

(f) Plin. *lib.* 4. *cap.* 20.

(g) *Justin. hist. lib.* 44.

(h) D *Hieronym. Quest. in Genesim.*

obrem opus haud fuerit Plutarchi testimonium huc adducere, qui, in libro *De facie in Orbe Lunæ*, mentionem facit, *Continentis magnæ versus Occidentem a Græcis habitatæ*. Ad quem Plutarchi locum, si lector Joannem Keplerum, insignem Mathematicum, consulere voluerit, sciet se haud pessimè operam elocaturum. Quod si ad Austrum oculos convertere libet, quot illic Græcorum ἀποικίαι, quæ per omnem Africam sedem posuerunt? Si universum Orientem spectemus, quàm numerosa Coloniarum seges ex Græcis composita illic visenda occurret? Alexander ille Magnus, qui ut ait, poeta, —*Eoum gladio demessuit Orbem*, præterquam quod utrasque Alexandrias condiderit, Ægypti illam, totius Terrarum orbis delicias, atque alteram cognominem ad Tanaim flumen, in (*i*) Bactrianis verò Sogdianisque 12. urbes posuit, distributis his quoscúnque in exercitu seditiosos habebat; quàm multas etiam alibi instituerit Græcis civibus refertas, inde conjectura capi potest, quod Seleucus, unus inter successores ejus, si quid (*k*) Appiano credimus, LX. Colonias in Parthiâ, Indiâ, Scythiâ, Mesopotamiâ,

(i) *Justin. Hist. lib.* 12.

(k) *Appianus*, ἐν συριακῷ ῥομαϊκῶν.

miâ, Armeniâ, aliiſque quam plurimis in locis duxerit. Quarum ad præſens inquit (*l*) Marcellinus, pleraque licet Græcis nominibus appellentur, quæ iiſdem ad arbitrium impoſita ſunt conditoris, primigenia tamen nomina non amittunt, quæ iis Aſſyria lingua inſtitutores veteres indiderant.

(l) *Amm. Marcell. lib.* 14.

Sed de Græcia, Græciſque adeo ipſis quàm latiſſimè ſuis finibus evagati fuerint ſatis hæc dicta ſunto. De literis ipſorum, * eárumque numero, nominibus, variâ ſcriptione, pronunciatione, accentibus, atque derivatione, poſtea dabitur, uti ſpero, dicendi occaſio, cùm ipſam linguam κατὰ τέχνην καὶ κρίσιν, ut loquuntur Philologi, aliquandiu expoſuerimus.

* *Cl. Salmaſius librum ſingularem de Græcis literis præmittit in Exercit. Plinianis.*

De ipſa autem lingua quid breviter dicturo, primo quidem in loco minuendus occurrit, atque labefactandus eorum error, qui Græcam linguam cùm Phœnicia, quæ & Punica dicitur, eandem eſſe autumant, nulla alia ratione aut auctoritate ducti, quàm quod ſecum Cadmus ex Phœniciâ in Græciam literas attuliſſe dicatur: (quod tamen Suidas, & alii, ſed perperam, a Lino Herculis præceptore, factum volunt.) Primus omnium, qui hoc

hoc quidem tempore occurunt, sciolorum quorundam hunc errorem explosit magni nominis Jurisconsultus (*m*) Petrus Faber, Curiæ Tholosanæ præses. Nam præterquam, quòd ex Plauti (*n*) Pœnulo Illud concedi nequeat, immo contrarium colligatur, & probetur: F. (*o*) Josephus etiam auctor est, Menandrum transtulisse ex Phænicum dialecto Tyriorum ἀρχῶν, sive Archiva in Linguam Græcorum: quod nihil necesse erat, si ambæ illæ eadem propè essent lingua. (*p*) Eusebius etiam Philonem Biblium interpretatum esse narrat Sanchomiathonem Berytium de Phænicum Theologia: unde quidem constat, plusquam dialectos fuisse utrorumque sermones, vel etiam glossas, quas *secretiorem linguam* reddit. (*q*) Quintilianus; veteres autem Grammatici eos libros (*r*) περὶ γλωσσῶν inscripserunt, quibus eas voces explicabant quas Græci auctores ex aliis linguis videbantur sumpsisse.

Quod autem afferunt auctorum testimonia de translatis literis, à Phænicibus ad Græcos, inter eos præcipuum locum mihi obtinere videtur (*a*) Eupolemus, qui περὶ τῶν ἐν τῇ Ιουδαίᾳ βασιλέων

(m) *P. Faber Semestr. lib. 3. cap. 1.*

(n) *Act. 5. sc. 1. &c.*

(o) *Joseph. ἀρχαιολ, lib. 8. cap. 2.*

(p) *Euseb. προπαρασκ. lib 1. cap. 9.*

(q) *Quintil. Institut. lib. 1. cap 2.*

(r) *Adi doctiss. Is. Casaub. ad Act cap. 10. commate 46. 1. Cor. 13. comm. 1.*

(a) *Apud Clementem Alexandr. Stromat. 1*

βασιλέων librum conscripsit, in quo ait τὸν Μωϋσῆ πρῶτον σοφὸν γενέσθαι, καὶ γραμματικὴν πρῶτον τοῖς Ἰουδαίοις παραδοῦναι, καὶ παρὰ Ἰουδαίων (b) φοίνικας παραλαβεῖν, Ἕλληνας δὲ παρὰ φοινίκων, Moysem primum fuisse sapientem, primumque Judæis Grammaticam tradidisse, unde Phœnices acceperint, Græci vero a Phœnicibus: Et Zeno poëta, in quodam Anthologiæ epigrammate.

(b) *Vide Tacitum Annal. XI. Plin lib.7.cap. 16. & 56.*

Εἰ δὲ πάτρα φοίνισσα, τίς ὁ φθόνος; ἦς καὶ ἀπὸ Κάδμος,
'Αφ' οὗ τὴν γράπτην Ἑλλὰς ἔχει σελίδα.

Si Phœnissa genus, nihil obstat; Cadmus & illinc,
Cui scriptos codices Græcia tota refert

Nos rem totam ex antiquissimis auctoribus explicabimus.

Primum itaque locum ex Herodoto in medium afferemus; Phænices ait introduxisse literas, (c) γράμματα οὐκ ἐόντα πρὶν Ἕλλησι, πρῶτα μὲν τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέωνται φοίνικες, μετὰ δὲ χρόνου προβαίνοντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. *Primas scilicet apud Græcos extitisse literas, quibus omnes*

(c) *Herodot. in Terpsichore.*

omnes Phœnices utuntur: (d) *progressu vero temporis, una cum sono, mutaverunt & modulum pristinum*. Ipse etiã se insuper ait, apud Thebas Bœotiæ in Apolinis Ismenii templo, literas Iönicas magna ex parte Phœniceis, sive Cadmeis similes, in Tripode incisas vidisse. Iones enim primi Græcorum à Phœnicibus receperunt, posteà autem formam quarundam immutarunt. Atque hinc Phœniceas antiquitùs appellatas esse, mox Iönicas. Alter locus est apud Diodorum (e) Siculum; Cadmus, inquit ille, è Phœnicià veniens, primus transtulit literas ad Græcorum enuntiationem, cuilibet nomen attribuens, & characterem affingens; dictæ itaque Phœniceæ, mox Pelasgicæ, quòd post translatas eas earum usus primum Pelasgis innotuisset; Herodotus tamen Iönas nominat. Libro autem 5. His enim, inquit, qui literas scilicet Syrorum inventioni tribuunt, à quibus Phœnices didicerunt, & Græcis cum Cadmo profectis communicârunt, respondent (loquitur autem de Ægyptiis:) Phœnices non fuisse inventores, sed formas elementorum immutâsse, ἀλλὰ τοὺς τύπους γραμμάτων μεταθεῖναι, καὶ τῇ γραφῇ ταύτῃ

(d) *Nam, ut ait Tacitus, compertum est, Græcam quoque literaturam, non simul cœptam absolutamque.*

(e) *Diodor. Bibliothecæ lib. 3.*

ταύτῃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων χρήσασθαι καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν τῆς προειρημένης προσηγορίας. Diodori ſunt verba. Ex his omnibus liquidò patet (quod etiam ad rem, quam in manibus habemus, ſpectat:) literarum formas ſive characteres primùm fuiſſe ab Aſſyriis, *i.* Ebræis (quomodo & (*f*) Plinius intelligendus eſt, ubi literas ſemper fuiſſe Aſſyrias ait, nec non Theodoretus ἐν ἀπόροις in Geneſim; contra quàm Divus Lucas (*g*) in Hiſtoria Apoſtolica, qui non uno loco Ebræam linguam pro Aſſyriâ poſuit, quæ Judæis eo tempore fuit vernacula:) Phænicibus communicatos; deinde Græcis à Phænicibus, ita tamen, ut poſt ſuum in Græciam adventum, figuras ipſarum aliquantùm immutatas ipſis tradiderint; Græcóſque ſenſim, & temporis progreſſu, earum ſcripturam ad eam rationem redegiſſe, qualem ferè eſſe hodiè videmus.

(f) *Plin. lib. 7. cap. 56.*

(g) *Act. XXI. 40. XXII. 2.*

Cæterum ſi Græcorum ſtudia reſpiciamus atque rem ab ultima origine repetamus, deprehendemus artes non ſolùm antiquitùs ab iis inventas, & perfectas fuiſſe, ſed etiam ab illis ad eas derivatas, à quibus Græcos hauſiſſe volunt iſti Margitæ. Quos enim, inquit,

quit, Nobiliss. Scaliger, (*h*) libros paulo vetustiores bonarum artium habent Chaldæi, & Ægyptii, quos non ad verbum ex Græcorum in suam linguam transfuderint? Chaldæi certè nihil antiquum retinent, præter characteres, qui nihil aliud sunt, quam Phœnicum & Chananæorum literæ interpolatæ. Ægyptii verò ne suas quidem hodie literas habent, sed ab Arabibus emendicatas.

(h) *Ios. Scaliger prolegom. ad Manilium.*

Linguam autem ipsam Græcorum ex variis hominum undique affluentium atque concursantium dialectis conflatam esse, maximo argumento erunt atque indicio quæ prius ex Strabone attulimus de mista ipsorum origine. Dein quod tam variæ sint in ipsa Græcia Græcorum Dialecti; Qui enim Atheniensium est Θεὸς ἀγαθὸς, is Lacedæmoniis Σιὸρ λιανὸς sonat. Cæterùm de frequenti hac eorum terminatione in ορ, egregium atque continuatum extat *exemplum* ex veteri Senatusconsulto apud Boethium, virum clarissimum, in Musicæ ipsius procemio. Diversitatis autem maximæ vocabulorum inter diversos Græciæ populos, mille occurrunt specimina, si quis Hesychium, & veteres γλωσσογράφους velit evolvere.

Atneque nihil se tamen debere
——*Tyriis & Agenoris urbi.*

jactare potest Græciæ φίλαυτ☉ illa, ut (*i*) Eusebius vocat, κλοπὸ, cùm plurimi non tantum ritus, & ceremoniæ, sed variæ etiam linguæ ipsorum antiquitates inde velut è proprio & nativo fonte eruantur. Hoc docturus erat vir summus, si modo longiorem vitam Deus dedisset (*k*) Isaacius Casaubonus. Multa autem in hoc genere præter alios, eruit magnum illud literarum decus Daniel Heinsius, qui nunquam ad reliquum Orientem satis exactam fuisse Græciam queritur. De Homero (*l*) ipse serio promittit.

(i) *Euseb. de Præpar. Evang. lib.* 1.

(k) *Vide Merici Casauboni lib. inscript.* Pietas Merici Casauboni.

(l) *Heins. in Aristarcho Sacro cap.* 1.

Atque his quidem initiis Græcia, atque ipsa etiam eorum lingua, ad ἀκμὴν suam felici successu, atque optimo fato, tandem pervenit. Eo opinor tempore, quo & Oratoria, & Philosophia adeo in Græcia floruerunt, maximis præstantissimorum hominum ingeniis insignita, atque exculta. Demosthenis dico, Isocratis, Platonis, Xenophontis, Aristotelis, Theophrasti, aliorumque, quorum jamdiu nomina æternitati consecrata sunt. Variis tamen

semper

ſemper diſtincta eſt dialectis, ſed ex omnes optimis atque excellentiſſimis ſcriptoribus ornatæ. Una Iönica duos excellentiſſimos, ſi qui alii, viros protulit, quorum alter Hiſtoriæ, Medicorum alter cluit pater, *Herodotus, Hippocrateſque*. Doricam verò quantum excoluerit olim Orpheus, ſequentibus etiam ſeculis Pythagoras, ejuſque diſcipuli, utpote reliquarum omnium longe antiquiſſimam, teſtatur* Jambulichus. Qui autem in reliquis dialectis ſcripſerunt ſunt etiam ſupra omnem laudem auctores, -- ὅσοι ψάμαθός τε κόνις τε, quos ne numerare quidem quis unquam ſperet. Quinque autem celebriores ſeu magis notas Græcorum dialectos, Atticam, Jonicam, Æolicam, Doricam, & Communem, ex antiquioribus ponunt (*a*) Clemens Alexandrinus (*b*) Servius Honoratus (*c*) Iſidorus Hiſpalenſis, præter * Joannem Grammaticum, Philoponum, Corinthum ex Tryphone, Plutarchum, alioſque, qui de iis ex profeſſo egerunt: è recentioribus verò omnes ferè Grammatici, in quibus Jacobum Zuingerum, qui in his utilem ſtudioſæ juventuti navavit operam, vobis commendo. Verum à dialectis, quatuor priores

* *Jamblich. in vita Pythagoræ cap.* 34.

(a) *Clemens* στρωμ. α.

(b) *Servius in III. Æneid.*

(c) *Iſidor. Origen. lib.* 9. *cap.* 2.

* *Dubitat tamen Conr. Geſnerus, utrum* τεχνικὰ *Joan. Philoponi, in quibus de Dialectis, non ſint potius Ioannis Charaſis Grammatici eum, ſi tanti eſt, viſe.*

priores principes ſunt, quod apertè Strabo in Græciæ deſcriptione demonſtravit. Communis dialectus dicitur, (*d*) non qua aliqua natio aut ſcriptor utatur, ſed quæ verba ab aliis non immutantur, ea ad communē Dialectum referenda ſunt, ut, ἄρτος, χρυσὸς, λέγω, γράφω, aliâq; generis ejuſdem: quanquam non deſint, qui ex reliquarum numero plane arceant. Alia omnia ἰδιώματα, ſive Dialecti, ut Macedonica, Bœotica, Chalcidica, Theſſalica, Cretica, & cæteræ ſingulares, ad unam ex illis quatuor generalibus revocantur.

(d) *Angel. Caninius præf. ad Helleniſmum.*

Quum verò Creticæ dialecti mentio forte incidit, invenietis apud (*e*) Homerum hunc noſtrum, quod etiam obſervatione veſtrâ dignum eſt, in una iſtac Græcorum Inſulâ, Creta inquam, nonaginta ἰδιώματα ſive dialectos, ipſe γλώσσας appellat, ad urbium ipſius numerum reperiri,

—— ἐννήκοντα πόληες

(Poſtea autem Ἑκατόμπολις dicta eſt utpote quæ (*f*) centum urbes, ut poëtæ verbis utar ſuſtineret.)

(e) *Homer* ὀδυσ. τ.

(f) *In* καταλόγῳ *ipſius* —οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφινέμοντο.

Αλλ'

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοὶ
Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε Πελασγοί.
Τῇσι δ' ἐνὶ Κνωσσὸς μεγάλη πόλις. ———

Atque hos quidem versus fœdissimè depravavit Sebastianus (g) Castalio, dum non intellexit. ἐτεόκρητας enim & τριχάϊκας, tanquam de ducibus, populis, seu tribubus Cretensibus exposuit; Cum priores Indigenæ, sive αὐτόχθονες intelligendi essent, i. κρῆτες ἔτεοι, sive veri Cretenses. Posteriores autem τριχάϊκες, quos ille intelligit, ad Dorienses applicandi, utpote qui tripliciter divisi essent, quemadmodum & in alio loco dixit de Æthiopibus

(g) In Homeri editione Basiliensi, qua nunc utor.

——— (h) οἱ δίχθα δεδαίαται, ——— bifariam divisis: Et sane tria Doriensium genera à Didymo, seu quisquis est alius Græcus ille Homeri interpres nominantur. Porphyrius verò nescio quid per τριχάϊκας de crinibus ipsorum somniat, ἀπὸ τῆς τριχὸς deducens. Sed nos πάρεργα omittamus. Marcus Cicero, (i) ingens illud atque fulgentissimum eloquentiæ sydus, tria tantùm

(h) Odyss. α.

(i) Cicero Orat. pro L. Flacco.

Græcorum

Græcorum genera verè esse affirmat; Atheniensium, & gens Iönum habebatur: Æoles alteri, Dores tertij nominabantur; Cui ut peritissimo in Græcorum lingua, simul & institutis, quàm maximè assentiendum arbitror. Sed & eandem cum eo opinionem tuetur (*i*) Athenæus in suis Deipnosophistis.

(i) *Athen. Dipnos. lib.* 14.

Atque sic demum, ut videtis, suis finibus exculta Græcia, atque expolita, in remotissimas regiones majori jam impetu evolare incœpit, (*k*) Græcorum artibus atque libris omnia protinus repleri; Græcam jam linguam arripere Arabas, Indos, Persas, Scythas, & siquid usquam est ferarum, barbararumque gentium. Jam Græcè loqui Brachmanæ, Gymnosophistæ, Dryidæ, Phraotes Indorum Rex, (*l*) Darius Persa, Anacharsis Scytha, Græcè omnes docti.

(k) *Cicero Disput.* 2. *Tusculan.*

(l) *Q. Curtius lib.* 5.

Immò quidem & veri perquam simillimum est, nos quoque

—— *Penitus toto divisos orbe Britannos*,

& quasi *Alterum orbem terrarum* (ita enim antiquitas censuit, & appellavit:) Græcarum literarum non omninò expertes fuisse, præsertim si

Mas-

Massiliensium in Britanniam frequentes commeatus, (a) ut ex Strabone patet, & antiquum illud cum (b) Dryidibus commercium spectemus, quos Cæsar Græcè peritos docet. Quin & pura puta Græcitatis vestigia hodie adhuc sermoni nostro inhærentia (c) Viri longè doctissimi & diligentissimi perspexerunt. Quod idem etiam in suis Idiomatis contenderunt exteri aliquot, Galli, Belgæ, aliíque, in quibus Hadrianus Junius gaudio gestire se scribit, quod in Belgicis quibusdam vocabulis Græca Ετύμα latere deprehenderat. Magnus autem ille Erasmus popularis ejus, affirmare nihil dubitavit, (d) *veterem Britannicæ gentis linguam, quæ nunc Wallica est, satis indicare eam aut profectam à Græcis aut certe mixtam fuisse.* Quod certe illius fere ætati suppar Illustrissimus vir (e) Joannes Priseus pluribus contendit, secutus, ut ipse ait, Giraldum Cambrensem in eo libro quem Οδοιπορικὸν sive *Cambriæ Itinerarium* inscripsit. Idem etiam de Cornubiensi lingua fidenter satis asseruit vir

(a) *Dr. Cokus epist. ad lib. 3. Report. sive consiliorum, ut vocant.*
(b) *Cæsar. comm. lib. 6.*
(c) *Laur. Humfred. præfat. ad contractiorem Edit.* παρεκβολῶν *Eustathii in Homerum. Guil. Camden. Paraleipomenων pag. 32. &c. Ampliss. V. Dr. Thomas Smithius lib. de Orthographia Anglica. Omnium autem industriam longe supergressus est V. siquis alius, eruditissimus Mericus Casubonus I. F. in libello de veteri lingua Anglica, nuper admodum intra paucos annos edito, & auro contra non caro.* (d) *In Adagio* Ρόδιοι τὴν θυσίαν. (e) *Pris. Defensione Historiæ Britan. capp. 1. & 7.*

Clarissimus Richardus (*f*) Carew Antoniensis.

(f) *Car. in notitia Cornubiensi.*

Itaque sive illud factum est ex frequenti Græcorum in Insulam commercio, quod *Camdenus*, aliique sciscere videntur; Sive, quòd reliqua Europa bellis infestata, Græcorum plurimi huc tanquam in asylum confluxerunt, quod doctissimo *Smitho* placere video; Sive, quod majores nostri avitis sedibus in *Scythia Europæa* relictis, quæ est eruditissimi *Merici Casauboni* multo potior sententia, ita linguam suam interpolarant atque Græcis vocabulis ex frequenti eorum consortio miscuerant, ut post insessam ab iis *Chersonesum Cimbricam*, atque post tot demum seculis occupatam hanc insulam, adhuc quoque recentia ejus linguæ vestigia retinuerint: longè extra omnem controversiam positum esse, Græcas literas à multis retrò seculis non solùm apud nos cognitas, sed excultas quoque atque in honore habitas, constabit. Ut nihil necesse habeamus, aut (g) *Ulyssis* hoc loco mentionem aliquam facere, quem *Caledoniæ* nostræ appulsum manifestat ara Græcis literis inscripta, ut ait Solinus. Aut etiam

(g) *Solinus in Polyhistor. cap. 35.*

etiam Bladudi Regis Britannici, (*h*) quem aiunt Athenis reducē quò profectus erat Græcorum studiorum causa, Philosophos, atque eruditos homines secum attulisse, quò meliùs sui populi in Græcis aliisque artibus institutioni prospiceret. Aut Phileæ denique Taurominitæ cujus (*i*) Athenæus meminit, qui ad situm Britanniæ naturámque explorandam, centesimo ante Julii Cæsaris tempora & sexagesimo anno, huc advenit. Adeò in quàm longinquas terras, atque invias fere penetravit optimæ atque eruditissimæ linguæ usus. Nam quid volunt, inquit (*k*) Seneca, in mediis Barbarorum regionibus Græciæ urbes? Quid inter Indos, Persásque Macedonicus sermo? Scythia & totus ille ferarum indomitarúmq; gentium tractus Civitates Achaiæ Ponticis impositas littoribus ostentat; Apolloniam, Mesembriam, Dionysopolin, Tomos, Istropolin, Olbiam.

(h) *Galfr. Hist. Britan. lib.* 1. *cap.* 14.

(i) *Athen. Dipnos. lib.* 8. *cap.* 8. *verum quo lectus hic nobis Athenæi locus Clariss. Salmasio editi* Βρεττανίαν *quoque Brutium in Italia promontorium dici a Græcis, Polybio Eclo-ge, lib.* 10. *Olympiodoro, &c. didicimus non solum Britanniam nostram. Nos certe librariorum & operarum incuria factum putamus, atque ultra quicquam de nostra insula inde colligere* ἀπέχω. (k) *Seneca consolat. ad Helviam, cap.* 6.

(l) *Ovid. Trist. lib. 3. eleg. 9.*

(*l*) *Hic quoque sunt urbes Graiæ (quis credere possit?)*
Inter inhumanæ nomina Barbariæ.

Mirum verò cuiquam videri possit, quanta cum aviditate, atque animi impulsu in has literas involarint Romani, ita ut vix Latinè priùs ipsi, quam Græcè scriberent. Qui enim primam fabulam (Livius (*m*) fuit is opinor Poëta,) inter eos docebat, (quod & antiquissimum est inter Romanos scripti genus,) temporibus Punicorum bellorum floruit. Eo, & Quinto Annio magistris Romani Græcis literis erudiri cœperunt, post Romam conditam annis fere quingentis & decem, qui cùm Poëtæ semi-græci essent, & Historici, utrâque linguâ domi forisque docuerunt. Eadem fere tempestate vixerunt, atque Romanā Historiā Græcè scripserunt Q. Fabius, & L. Cincius Alimentius, (*n*) testes à Dionysio Halicarnassensi laudati. Cincium verò *maximum auctorem* appellat (*o*) T. Livius, & à Dionysio Annibalicam Historiam τῇ Ἑλληνικῇ διαλέκτῳ composuisse dicitur. Quem ipsum Hannibalem Carthaginiensem

(m) *Cic. Tuscul. disput.* 1.

(n) *Dionys. Halicar.* ἀρχαιολογ. *lib.* α.

(o) *Livius lib.* 21.

thaginiensem (quando nominis ejus hæc incidit mentio:) aliquammulta Græcis literis & scriptis commisisse Probus (*p*) Æmilius narrat. Sed ingentem Romanorum numerum, qui historiam suam Græcè adornarunt atque ediderunt, reperietis apud longè doctissimum virum, qui nuper egregium opus de Græcis, Latinisque Historicis contexuit; ut ego interim taceam *Albinos*, *Claudios*, & trecentos alios, qui ideo, uti conjicio, Res gestas suas peregrino sermone literis mandaverunt, ut eò facilius ab omnibus lectæ essent, atque intellectæ. Nam, ut ait Cicero, (*q*) Græca leguntur in omnibus gentibus, Latina suis tantùm terminis, atque iis exiguis continentur. Neque enim Romani, rerum orbis terrarum Domini, paucas gentes Europæ, ut latinis literis uterentur, assuefacere potuerunt; cum omnes Græcas ultrò amplexarentur. Ut non immeritò à Juliano Cæsare proditum legamus: (*r*) Multo maximam orbis terrarum partem à Græcis Coloniis mitiorem ad cultum compositam; atque ita affectam esse, ut faciliùs sese Romanis subjiceret. Itaque Imperator Justinianus

(p) *Æmil. Probus in vita Annib.*

(q) *Cic. Orat. pro Archia poeta*, Non inficias quin lingua gr. prolixior fusiorque sit quam nostra. *M. Fronto apud Agell. lib. 2. cap. 26.*

(r) *Julian. Cæsar. Orat. 4.*

nianus cum in remotiores partes Constitutiones suas mitteret, Græcè eas exscribi fecit, quò meliùs ab hominibus, Græcis præcipuè literis naturæ vi quadam occultâ deditis, intelligerentur. Cujus rei specimen habetis Institutionum Imperialium lib. III. *Sed nostra Constitutio*, inquit, *quam pro* omni natione *Græcâ linguâ compendioso tractatu habito exposuimus*: ubi pro *Omni Natione* I Ctorum Coryphæus Jac. Cujacius *Omnium Notione* legit ex (*t*) Theophili Græco, διὰ τὸ πᾶσιν εἶ) πρόδηλον. Neque aliunde certè profectum est, quod Spiritus sanctus Evangelium D. N. I. C. Græcè primitùs editum voluerit, quæque sunt reliqua N. T. θεόπνευστα planè scripta, quàm ad faciliorem eorundem inter gentes per orbem terrarum cognitionem, cum Græcæ literæ (*u*) longè maximam partem τῆς οἰκουμένης occupassent. Leges autem Latinè semper voluit extare Justinianus, ad majus Imperii Romani decus atque Majestatem; neque enim decuit Romanos, ut iis, quos armis subegissent, non suâ, sed ipsorum linguâ leges darent. (x) Quippe indignum esse existimabant, illecebris ac suavitate

(ſ) *Institut. Tit. de Success. libert* S. 8. 3.

(t) *Vide Ang. Politiani Miscellan. cap.* 84. *& H Erustium Observat. lib.* 1. *cap.*

(u) *Nunc totus Graias habet Orbis Athenas.* Juvenal. Sat. 15.

(x) *Val. Maximus lib.* 2. *cap.* 1.

tis literarum Græcarum, imperii pondus & auctoritatem domari. (y) Ideoque in Græca urbe, Constantinopoli putate, quò tum translata erit Imperii sedes Latinæ linguæ ad accommodiorem legum interpretationem, constituti sunt magistri, & Præceptores.

Sed ut, quo digressi sumus, revertamur. Non tantùm ipsi Græcè scribere, sed & Græcorum, siqua ipsi probarent, scripta in latinas literas transtulerunt. Hinc (z) Ennius Euhemerum de Jovis, cæterorúmque Deorum historia interpretatus est. (a) Cornelius Gallus, Euphorionem Chalcidensem Poëtam. (*b*) Cicero autem quàm plurima Xenophontis, Platonis, atque Demosthenis vertit: (*c*) Ipse etiam Græcè quàm sæpissime declamare solebat, Rhetorúmque atq; Philosophorum Græcorum primùm institutione, mox consortio quàm familiariter uti. Unus inter * Romanos Cato externum idioma in urbe non tulit, seram tamen hujus studii omissi vindictam dedit, dum senex ferulæ, & Græcis literis canitiem submittit. Neque Græcis literis solùm, (hoc enim ita vulgò accipiunt tanquã

(y) C. *de Professorib. & Medicis*

(z) *Lactant de falsa relig. lib.* 1. *cap.* 11.

(a) *Servius in Virgil. Ecl.* 10.

(b) *Quintil. lib.* 10. *cap.* 5.

(c) *D Hieronym. epist. ad Paulin.*

* *Cic. de Senectut. Quintil. lib. ult. cap. ultimo.*

Cato senex Græcam linguam tantùm didicisset:). verùm & disciplinis, siquid (*d*) Plutarcho credimus, atq; eruditioni incubuit, ut nec erubuerit Censor, nec desperaverit senex. Ejus verò tandem exemplo ampliorem in modum, atque ardentiori operâ plerique commoti hæc studia imbiberunt, adeo ut Strabonis tempore, ad trilinguem illam Varronis Massibiam, *ἀντὶ τῆς εἰς ἀθήνας ἀποδημίας*, ut ipse ait, Nobilissimi Romani se conferrent. Qui etiam Massilienses à Cæsare eodemq; (*e*) Strabone res suas atque rationes omnes Græcè computasse dicuntur, quod suprà monuimus. Quin & Imperatores Romani non Latinam magìs linguam suam esse quàm Græcam existimarunt. Hoc videre (*f*) est apud Suetonium, in quo Octavianum August. legimus; proposuisse legem, ut Romani Græco, Græci Romano habitu & sermone uterentur. Nec minore cura (*g*) Claudius Imp. Græca studia secutus est, amorem præstantiámque linguæ occasione omni professus. Cuidam enim barbaro Græcè Latineque disserenti, *cum utroque*, inquit, *sermone nostro sis peritus.* Et in commendanda

(d) *Plutarch. in M. Crasso.*

(e) *Vi Straboli.* 4. ἐπὶ τὰ συμβόλαια ἑλληνιστὶ γράφειν.

(f) *Sueton. in Octav. cap.* 98.

(g) *Sueton. in Claudio cap.* 42.

da Patribus conscriptis Achaia, *Gratam sibi provinciam*, ait, *communium studiorum commercio*. Solos quippe dixit Græcos suis studiis dignos, & quàm plurima Græcè scriptitasse narratur. Prioribus verò seculis, ipsi etiam pueri literis Græcis eodem modo erudiebantur, quo priùs erudiri solebant Hetruscis, testante (*h*) T. Livio, qui ejus rei auctores se habere affirmat. Et certe Fabius Quintilianus ab his prima linguæ tentamina, atque exercitamenta, meliùs atque feliciùs auspicari pueros, quàm a Latinis judicavit. (*i*) A sermone Græco, inquit magnus Doctor, puerum incipere malo: quia Latinus, qui pluribus in usu est, vel nobis nolentibus se perhibet; simul quia disciplinis quoque Græcis priùs instituendus est, unde & nostræ fluxerunt.

(h) *T. Liv Hist. lib. 9.*

(i) *Quintilianus Instit. lib. 1. cap. 1.*

Sed neque in civilibus tantùm rationibus, aut iis etiam quæ ad doctrinas spectant, tanta harum literarum habita est à Romanis cura, atque observatio; verùm etiam in rebus Divinis ritè faciundis. Quippe Romani (*k*) cum non Græca duntaxat origine, sed stirpe sint ἑλλ.

(k) *Julian. Cæsar Orat. 4. quæ est εἰς*

sint editi, Græcos quoque sacrorum ritus, & Græcam in Deos * pietatem ab initio ad finem usque condiderunt, ac perpetuò observarunt. Herculis (*c*) enim Sacra sæpius Græcè peracta sunt. Matris autem deorum, sive Deæ Phrygiæ ceremoniæ, nunquam nisi Græcè in urbe celebrabantur.

* *L.* εὐπισίαν. *Nam* ἀπισίαν *perperam in Gr. habetur.*

(c) *Servius in Virgil.*

Sed in immensum jam excurrimus: Judæos adeamus, aut etiam Syros, & in eorum quidem scripta Græcas quam plurimas voces irrepsisse videbimus. Nos paucas hoc loco γνώματ@ ἕνεκα, in studiosæ inventutis gratiam exhibebimus. Ex iis itaque est *Sanedrim*, à Græco συνέδριον, quod pro *concilio*, aut *consessu* ponitur. Item *Mamphula*, & *Psantherim*, ab Illustr. (*d*) Scaligero observatæ; quarum priorem, quæ exstat apud Festum, vir summus se scire ait, in Hebræorum commentariis *mancipem pistrinorum* esse depravatam à Græco μονοπώλης. Neque dubitat quin *Mamphula* in traduce Syriacæ linguæ ex matrice Græcia propagata sit. Alteram quoque vocem, in vetustissimo scriptore Daniele, Græcum esse ait pro * psalterio. Quomodo

(d) *Jos. Scaliger Castigat. ad Pomp. Festum de Verbor. significat.*

* Ψαλτήριον. *Dan.* 3.

&

& in Paralipomenis seu Chronicis, *Rapsod* inveniri dixit παρὰ τὸ ῥαψῳδῶν. Posteriores autem Syros multa à Græcis mutuatos esse, auctores undiquaque eruditissimi, qui *Originum* libros nobis scripserunt, idonei sunt testes: eos quippe à Græco ῥητορικῇ, *Rehetara* suū, pro eadem Arte traduxisse affirmant: ut de sexcentis aliis ejusmodi vocabulis, apud eos è Græco derivatis, nihil hîc opus sit dicere. Tulerunt verò Vespasiani atq; Titi Augg. tempora duos insignes viros, Philonem, & Josephum Judæos, Græcæ linguæ, si qui alij, apprimè peritos; quorum priorem *Platonem Judaizantem*, quæ erat nominis illius celebritas, appellârunt. Alteri etiam exacta hujus linguæ fuit cognitio, nisi quod patriæ consuetudo pronuntiationem ipsius impediret, (*a*) quod ipse quidem fatetur. Quæ est Caroli quoque magni, Germanici Imperij Auctoris, querela, quo tempore Osnaburgæ clericis multas concessit immunitates & prædia, hac conditione, ut Græcam linguam ibi discerent, ubi palam professus est, (*b*) *Se Græcam linguam melius intelligere, quàm pronunciare posse.* Cæterum omni-

(a) *Joseph. Archæolog. cap. ult.* τὴν δὲ κατὰ προφορὰν ἀκρίβειαν πάτριος ἐκώλυσε συνήθεια.

(b) *Eginhartus in vita Caroli M.*

omnino receptum fuisse Judæis, omnes exteras Gentes Græcos appellare, constabit ex frequenti illa, ac sæpius repetita Antithesi Judæi & Græci in N. Instrumento. Ad Rom. scilicet, cap. I. commate 16. cap. II. comm. 9. & 10. cap. III. comm. 9. cap. X. comm. 12. Epist. prima ad Corinth. cap. I. comm. 22. Ad Galatas cap. III. comm. 28. atque etiam alibi. Unam hujus interpretationis addam auctoritatem, *Isidori* quidem, non *Hispalensis* illius, cujus priùs mentionem fecimus, sed alterius cujusdam *Pelusiotæ* Ægyptij, inter Græcos Patres viri eloquentissimi; Ἕλληνας, (c) inquit, ἐνταῦθα φησὶν (respicit autem versum 10. secundi cap. ad Romanos, quem priùs adduximus:) οὐ τοὺς Εἰδωλολάτρας, ἀλλὰ τοὺς εὐσεβεῖς, τοὺς ἐν τῷ ἐμφύτῳ νόμῳ πολιτευομένους, τοὺς ἄνευ ἰουδαϊκῶν παρατηρήσεων, πάντα τὰ πρὸς εὐσέβειαν παραφυλάττοντας, οἷοι ἦσαν Μελχισεδὲκ, Ἰὼβ, Κορνήλιος. Græcos vocat non Idolorum cultores, sed homines pios, qui in legi naturali vivebant, qui absque Judæorum observationibus, omnia

(c) *Isidor. Pelus. Epist. lib.* 4. *ep.* 61.

nia quæ ad pietatem pertinerent, custodiebant; quales erant Melchisedech, Job, Cornelius, & siqui sunt alij. Neque enim, quod plerique opinantur, ideò appellati sunt Græci, quod Philosophiam à Græcis conscriptam, spretâ Judæorum religione, amplecterentur: Verùm quod pleræque nationes, ut aliam etiam rationem assignemus, Græcis literis, utì nos Latinis, in suis rationibus uterentur.

Immò & ipsi Judæi, qui erant ἐν τῇ διασπορᾷ, qua voce Jacobus atque Petrus usi sunt, Ἑλλῆνες, i. *Græci*, dicebantur. Atque hoc sane apparebit ex recta interpretatione versus 35. cap. VII. Evangelij Johannis, passim verò ex Actis Apostolorum. Huc accedit, quod quæ Divo Matthæo γυνὴ χαναναῖα, mulier Chananæa dicitur, eadem Beato Marco, γυνὴ Ἑλληνὶς Συροφοίνισσα τῷ γένει, *mulier Græca genere Syrophœnissa* nominatur. Sed vobis fortasse ἀπροσδιόνυσα hæc videantur. Ad institutum redeamus: festinandum est enim plurima percursanti.

Jam verò ad ea Græcarum literarum tempora devenimus, in quibus Sophistis solis omnia ferè licere, Rhetorico nimiùm atque acuto, oscitanti tamen plerumque scriptorum generi. Sed protulit & hæc ætas Doctissimos Ecclesiæ Patres Clementem Alexandrinum, Athenagoram Atheniensem, Justinum Martyrem, aliósque non paucos, ad bonum Reipublicæ Christianæ natos: Sed masculus eorum atque validior, eviratior Sophistarum stylus, atque affectatus.

Atque hoc ferè statu Græcæ linguæ permansit conditio, donec Arabes Saraceni post Christum Anno DC. XLI. sub Heraclio Imperatore omnia fœdis excursionibus contaminarunt, quo modo & in Occidente Latina lingua, à Gotthis, Hunnis, Vandalis, aliísque Barbaris nationibus, (*d*) extincta est, ad bonarum omnium literarum πανολεθρίαν fere atque internecionem. Qui etiam (*e*) Gotthi Græciam ipsam sub Gallieno non leviter prius afflixerant, populi θεοστυγεῖς, atque humano generi semper infesti. Post fatalem hanc bonis literis ac disciplinis pestem,

(d) *Just. Lipsius de Pronunc. L. L. cap. 3. vide & Rutgers. in Variis.*

(e) *Eutrop. Histor. lib. IX.*

Omnia

—Omnia demum
Ex illo fluere, & retro sublapsa referri.

Et jam quidem, ut Poëtæ verbis loquar,

(f) *—Vetus Græcos servabat Cista libellos;*
Et divina Opici rodebant carmina mures.

(f) *Juvenal. Sat. III.*

Paulisper autem sedatis rebus atque compositis, Græcorum libros rapiebant Arabes, homines sanè diligentissimi, atque ad Doctrinæ studia nati, in suam etiam linguam transferre cœperunt, sed retentis tamen atque intermixtis quibusdam Græcis vocabulis; addito etiam articulo suo *Al*, pleráque Græca ad morem suum interpolarunt. (g) Ut liber Ptolomei est *Almagestum*; est enim ἡ μεγίστη πραγμάτεια, sive σύνταξις, id est, *magna Constructio.* Sic *Alchymia*, χύμεια, & *Alchymista*, χυμιστής. Sic *Almanac*, Calendarium, μανακὸς, à Luna & mensibus, unde circulus Lunaris, apud Vitruvium, μανακὸς. Sic *Alembic*, à Græco Αμβὶξ, apud Dioscoridem, quod idem Scaliger observavit.

Quin

(g) *Jos. Scaliger in Propert. lib. 3. Eleg. 20. Idem etiam in* Culicem *Virgilii.*

(h) *Porphyrius Arabico nomine* Αλμενίχια *vocavit. Scalig. in Prolegom. ad Manilium.*

Quin & insuper addit numiſmata antiqua Imperatorum Arabum (*Califas* ipſos appellant:) cum Græcis inſcriptionibus ſæpius occurrere. Atque jam quidem miſerrimo infortunio, ſtante etiam quodammodo, atque florente Imperio, Græcæ linguæ propemodum collapſa eſt gloria; ſuavitáſque illa atque antiqua puritas fœdiſſimâ barbarie contaminata, adeò ut domi ipſam Græciam requirere poſſis: quod ex Niceta Choniate, Georgio Cedreno, Joanne Zonara, Codino, Curopalate, necnon Græcis Juriſconſultis, aliiſque ſcriptoribus apparet; apud quos, inundante jam tum in Aſiam barbarie, tot vocum portenta puriſſimæ linguæ aſſuſa. Græcè enim benè & eleganter ſcribere, rara erat, atque infrequens hujus ætatis laus; quam cum paucis Annæ Comnenæ tribuit Zonaras, quā γλῶτταν ἀκριβῶς ἀττικίζουσαν habuiſſe narrat; ſed penes eruditum lectorem ſit de iſta commendatione judicium.

Extat enim Ἀλεξιὰς ejus ſive de Alexii Comneni patris ſui Rebus geſtis.

Verùm ante penitus concuſſum Conſtantinopolitanum in Græcia Imperium, antiqui illæ Atticiſmi Veneres in citeriori Occidentis parte paulò

paulò magis emarcuerunt. Notum est enim illud Francisci Accursij, quoties ad Homeri versus à Justiniano citatos pervenit, *Græcum est*, inquit, *nec potest legi.* De ijsdem ferè temporibus intelligendus Claudius Espencæus Episcopus Gallus, vir doctissimus, cùm ait, *Græcum aliquid nosse, fuisse suspectum, Ebraicè autem propè Hæreticum.* Quamobrem tam stupendi seculi Pontificii, se haud immeritò deridendos propinant, qui non solùm Græcam Ecclesiam, sed & linguam hæreticam esse putarunt: cùm sacrificulorum, ut ait (i) Buchananus, tanta & tam portentosa ignorantia, ut N. T. à Luthero fictum dicerent, vetus reposcerent. In hisce tam crassæ ignorantiæ tenebris Gregorius Tifernas Italus, decreto Concilii *Viennensis* subnixus, circa annum Domini M CCCC. LXX. Academiæ Parisiensis rectori indicavit, sibi propositum esse Græcas literas illic profiteri; quin is postulavit etiam stipendium, ut mirati sint omnes hominis peregrini, nec ab Academia accersiti, audaciam. Cùm autem ille urgeret decretum quod Scholæ etiam Parisiensis mentionem faciebat,

(i) *Buchanan. Hist. Scotic. lib.*

Rectórque ad Senatum retulisset, introducta denuo in Scholam illam fuit ea professio, quæ tot seculis jacuerat. Ferdinandus Nonius Pincianus primus intulit in Hispaniam usum Græcæ linguæ. Successit in ejus professione Demetrio Lucæ Cretensi, quem paulò antè in suam Academiam Compluti Cardinalis Franciscus Ximenius ex Italia evocaverat.

Insula tamen hæc nostra, variis vicibus atque optimo fato, Græcitatis studiis inclaruit, *(k)* præter reliquas omnes citerioris Europæ gentes, in quibus ne vix quidem Latinæ linguæ vestigia reperirentur. Christophorus Angelus Græcus, quem pueri admodum senem Oxoniis familiariter cognovimus, à Constantini temporibus, Eusebij Pamphili auctoritate, ut dicebat ductus, Græcos cum Britannis primam necessitudinem contraxisse: eos enim ex Britannia, C.P. concessisse, καὶ συνῆσαν τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ καὶ πάλιν ὁμοίως οἱ ἕλληνες ἐπέμφθησαν εἰς Βρεττανίαν, παρὰ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ οὕτως ἐμίγησαν τῷ αἵματι οἱ ἕλληνες καὶ οἱ ἄγγλοι. καὶ τούτου ἕνεκα οἱ ἄγγλοι ἀγαπῶσι τοὺς ἕλληνας, καὶ τὰ γράμματα τῶν ἑλλήνων σφόδρα. Ita Græculus Anglorum emendicabat benevolentiam.

(k) *Semper enim docta fuit Britannia, etiam Græce.* Pontic. Virunnius Italus.

benevolentiam. Cæterùm ex Anglia habuisse Cohortem Prætorianam Imperatores Constantinopolitanos, testantur idonei scriptores. Perspectâ enim Anglorum fide & rei militaris famâ, ultrò eos ad corporis custodiam ex Britannia evocarunt, quod non tantùm ex Guilielmo Malmesburiensi constat, sed ex Codino etiam Curopalate, de Officiis Aulæ Constantinopolitanæ cap. VII. ubi *Barangos* eos vocat, quos πελεκυφόρους interpretantur, scribítque illos ubique Imperatorem prosequi, ferentes humeris secures, quas tollebant cùm Imperator ex Oratorio se populo spectandum exhiberet, quo tempore Anglicè [Ιγκλινιςὶ] vitam diuturnam illi comprecantes, easdem secures, ut sonitum ederent, collidebant. Vide Annam Cæsarissam, eximiæ eruditionis feminam, Ἀλεξιάδ(ος) sive vitæ Patris sui Alexij Comneni Imp. lib. II. Ιγκλῖνοι, *Inclini* à Niceta Choniate appellantur, De Imperio Isaaci Angeli li. II. ubi Richardi primi in Palæstinam expeditionem describit: cui quidem Rex ille à τῶν πελεκυφόρων κατάρχων Βρετανῶν, ὓς νῦν φασὶν * Ιγκλίνους, dicitur, id est, *Bipenniferorum Britannorum princeps, quos nunc Inglinos vocant,*

* *Angos.*

cant, & τ̃ Ιγκλίων ρη̃ξ. i. *Anglorum Rex*. *Bipennis* autem inter patria Anglo-Saxonum tela semper habita est.

Sed longum esset, Auditores, omnia hoc loco percensere, quæ apud doctos Viros habentur, quibus Anglorum singularis erga Græcos benevolentia, atque libros eorum studium, constare possit. Aliter docere hîc possemus, quo modo, mille ferè abhinc annis, ductu *Theodori* Tarsensis, D. Pauli popularis, & auspiciis *Vitaliani* Papæ, Archiepiscopi Cantuariensis, plurimi in Insulam advenerint Græci, quibus & Scholā ille extruxit, atque Bibliothecam ornavit; (*a*) cujus etiam aliquot libri Græcè exarati in celeberrimis quibusdam Angliæ Bibliothecis hodie adhuc asservantur. In ijs est (*a*) Homerus, tam accuratè pulchrísque adeò literis conscriptus, ut vix credatur extare hodie vel inter impressa typis aliud aliquod exemplar isto vel pulchrius, vel castigatius. Schola autem ipsa, quam *Creek-lade* inter (*b*) *Dobunnos* in agro Glocestrensi appellârunt (siquid gloriari vultis, Glocestrenses, de studiorum Græcorum propinquitate:)

(a) *Godwin in vita Theodori. Sed vide Tho. Jamesii Eclog. Oxonio-Cantabrigiensem.*

* *Quanquam Lelandus Com. in Cygneam Cant. indocti vulgi somnium esse dicat, locum illum Grikladensem Græcanicis studiis fuisse insignem. Jo. Caius de Antiq. Acad. Cantab lib. 1. Br. Twyn. Antiq. Oxon. lib. 2 sect. 26.*

(c) *Beda Eccles. Histor. lib. 4. cap 2.*

(b) *Glocestrenses ita dicti olim Ptolemæo; Dioni autem Cassio.* Βοδοῦνοι *lib. 60.*

ante :) ad Bellum-Montem, juxta Aulæ vestræ portas, translata est. Hos quidem Græcos, huc tandem migrantes, celeberrimæ Academiæ, hîc postmodum enatæ, fundamenta jecisse, conjecturam sanè haudquaquam esse absurdam, sunt qui existimârunt. Neque unquam *prorsus ex quo Britanniam petierunt, Anglis feliciora fuere tempora*, inquit (c) Beda. Neque tot simul homines vidit Anglia literis & eruditione præstantes; quorum tamen numerus brevi posteà vehementer auctus; quippe seculo mox sequenti, produxit, inter multos alios, *Bedam, Alcuinum* (à nonnullis *Albinum* vocitatum:) *Joannem Beverlacensem*, & (d) *Tobiam* Episcopum Roffensem, viros haud dubiò claros, & eximiè doctos. Tales enim fuisse indicio est, inquit idem Beda, quod usque hodie supersunt de eorum discipulis, qui Latinam Græcámque linguam æquè ut propriam, in qua nati sunt, nôrunt. Possemus etiam his addere virum longè doctissimum, *Joannem Erigenam* Scotum, id est, *Hibernigenam*, è Scotia ortum (hoc enim nomine celebris olim Hibernia;) quæ & Major Scotia appellabatur;

(c) *Beda Eccles. Hist. lib.* 4. *cap.* 2.

(d) *Beda Eccles. Hist. lib.* 5. *cap.* 9.

pellabatur: ſiquidem ille obſcuro ſeculo, atque iſtarum literarum rudi, Dionyſii Areopagitæ quæ dicuntur, opera in Latinam linguam circa annum, DCCC LXXX IV. convertit.

Verum me dies anteà deficeret, ſtudioſi adoleſcentes, ſi omnes numerare velim, qui ante ducentos annos in hac illuſtri Academia Græcorum ſtudiorum ſcientiâ, & laude claruerunt. Quid enim hîc mentionem facerem, Heroum potiùs, quàm hominum, Adami Eſtoni Cardinalis, (e) Rogeri Baconi, (f) Roberti Lincolnienſis, aliorúmque plurimorum, quorum jam diu famæ ſempiternæ commiſſa ingenia. Maximè verò floruerunt apud nos iſta doctarum linguarum ſtudia, ex quo (g) Clementis V. Conſtitutione in Concilio Vienneſi, apud nos, cum paucis alijs Academijs inſtituta ſunt, atque commendata. Hinc tanquam ex equo Trojano provenerunt Viri præſtan-

(e) *Scripſit Græcam Grammaticam.* Balæus.

(f) *Qui &* Croſſ-head *dicitur. Hunc Suidam e Græco tranſtuliſſe, atque Annotationum librum in eum ſcripſiſſe, fingit* Pitſeus, *quamobrem* non ego credulus illi. *De ejuſdem verſione Teſtament. XII. Patriarcharum, vide Matth. Pariſ. in H.3. & Selden. de* Succeſ. in bona defunctorum *cap.* 12. *In MS. exemplar. latino B.* Bodl. *dicitur hic liber tranſlatus ex Ebræo. Eſt plane ſpurius.* (g) *Adiſis Brian Twyn. Antiq. Oxon. lib.*3. *p.* 297. 298. *&c.*

tiſſimi,

tissimi, atque harum literarum studijs longè celebres; cum primoribus Italorum, qui se solos Græciam expilâsse jactitabant, facilè comparandi.

Neque nos fictis & speciosis titulis ac nominibus quicquam gloriabimur. Missum itaque facimus Joannem Grammaticum quem cognomento *Philoponum* dicunt, doctissimum Aristotelis interpretem, neque enim alius ille est, quem Anglo-Oxoniensem facit, & magnatum filios Græcis literis instituendos suscepisse, narrat Joannes Pitseus, Plagiarius impudens, qui post Balæum, quem fœdè suppilavit, Anglicorum scriptorum Catalogum satis prolixum consarcinavit: deceptus, sed satis volenter tamen illud, ut res ipsa docet, ab ijs, qui Bibliothecæ Bodleianæ libros, atque eos qui sunt Collegij. Novi, in Catalogum composuerunt. Nos eos numerabimus, quorum neque dubitabilis fama, neque in his literis præstantia; *Thomam Morum, Tho: Linacrum* (h) *Joannem*

(h) *Phreas iste Colleg. Baliolensis socius vertit Diodori 6. libros, quam versionem nactus Poggius pro suo in publicum extrusit. Hoc testatur Twynus lib.3. Neque aliter Vinc. Obsopeo, qui primus Diodorum Græce publicavit, videbatur, tam virulentum sycophantam, & spurciloquum vitilitigatorem quicquam Græcitatis calluisse, qui ne latinam quidem linguam cujus sibi videbatur peritissimus, recte calluit. Præfat. edit. Diodori Gr. Basil. 4.*

Joannem Phream, (i) *Joannem Claymundum*, (k) *Grocinum*, (l) *Crocum, Thomam* (m) *Lupsetum, Guilielmum Lilium*, Scholæ Colletianæ ad D. Pauli primum moderatorem; qui ut commodiùs Græcis literis operam daret, in Rhodo Insula quinquennium degit, sexcentosque alios, qui avorum memoriâ clari ingenii sui face hanc insulam illustrarunt.

(i) *Coll. Corp. Christi Præsid.*
(k) *Gr. lit. didicit a Chalcocondyle in Italia.*
(l) *Lipsensis Acad. Gr. lit. ex Britan. acceptas per Ric. Crocum confitetur* Erasm. in epist.
(m) *Gr. linguæ post Joan. Clementem, Oxoniis Professor.*

Sed faustam hanc, atque fortunatam nobis lucem, paulò præcessit horrenda illa, καὶ οὐκ ὀνομαστὴ Græcæ linguæ in ipsa quidem Græcia καταστροφή. Fatalis, inquam, illa, atque funesta Dies in qua quidem ὁ τῆς Ἀγαρ ἀγρίος υἱὸς, Agrestis ille Agaræ filius infando atque inaudito scelere Constantinopolim expugnavit, Anno ex Græcorū computatione Mundi Sexies Millesimo, Nongentesimo, Sexagesimo primo, Christi verò, M. CCCC. LIII. In cujus quidem direptione spectacula occurrebant immania, captum humanitatis excedentia, Templorum Deo dicatorum, impijs conculcantibus, profanatio, consecratarum

rum castitati fœminarum raptus, violatio virginalis pudoris, raptabantur ingenuæ, Nobiles, illustres fœminæ: & nequid ad augendum tam tristis calamitatis sensum deesse putaretur, accedebat monumentorum eruditionis omni æternitate dignorum exustio, & conflagratio. Facta ubique horrida, inhumana, sæva, effera, stupenda, in ultimas terras exportanda flagitia. Atq; ex tali ruina, tanquā providentiâ divinâ ex fatali igne erepti fasces, in Italiam evaserunt præstantissimi viri * *Maximus Planudes*, *Bessarion Cardinalis Nicænus*, *Theodorus Gaza*, *Lascaris*, vir Nobilissimus, & Imperatorii sanguinis, *Marcus Musurus*, *Georgius Trapezuntius*, *Argyropulus*, *Moschopulus*, *Manuel Chrysoloras*, communes Græcæ linguæ Italis, atque reliquæ etiam Europæ, præceptores: è quorum numero (*n*) quinque saltem Grammaticas Græcas conscripserunt, eo opinor consilio atque insti-

* *Verum Planudem hunc monachum diu reliquos istos ætate supergressum, notabit diligens lector. Clariß. V. Jo. Gerard. Vossius in lib.* De Scientiis Mathemat. *eum ad An.* 1370. *reponit, quod ignorare me noluit, pro eximia sua humanitate, V. eruditissimus, &, siquis unquam alius, bono publico literarum natus,* Gerardus LANGBAIN, *Colleg. Reginæ Præpositus, atque Oxoniarum unicum decus. Vide Dionys. Jungermani præfat. ad J. Cæsaris Comm. Latine & Græce.* (n) *Planudes, Gaza, Lascaris Moschopulus, Chrysoloras.*

tuto

tuto, ut doctissimam linguam sartam tectam conservarent, quam in patria sua perijsse, summo cum ipsorum mærore, atque animi indignatione, vidissent. Quidni perijsse dicam, cum pro antiquis illis LXX Græcas modernas dialectos numeret Simeon Cabasilas, in epistola ad Martinum Crusium, in Turco-Græcia ipsius. Cæterùm quæ portenta verborum habeantur hodie, in vulgari, uti dicitur, Græcorum lingua, partim è Turcica, partim ex Sclavonica, atque Italica collecta, diligens lector optimè intelliget, si sterquilinium illud versuum, quos vocant Politicorum, evolvere velit, quod varijs voluminibus Venetijs Antonij Pinelli officina & operæ ejus egesserunt potiùs quàm ediderunt. De quorum uno haudquaquam tacebo quia homines miselli in suis angustijs de nostris quoque rebus in remotissimis terrarum regionibus, soliciti fuerunt. Ita enim inscribitur: Ιστορία περὶ τῆς * ῥιγήσσας τῆς Σκοτζίας καὶ τῆς ῥιγήσσας τῆς ἐγκλητέρας.†

* *De Regina.*
† *Engleterre.*

Itaque quod meritò lugemus, silet illa Græcanica amœna & pellax Si-

ren,

ren, jacet verò infelix illa, infelix, inquam, terra infra invidiam vel abjectissimæ gentis, tristissimæ servituti subjecta jacet, ac mœrens squallidáque sedet, non tamen idcirco minùs nobis diligenda, sed miseranda potiùs, nec postquam præsidijs suis atque ornamentis orbata est, privanda etiam benevolentiæ nostræ aspectu: Sicut autem numismata vetera, & statuæ antiquæ à quibusdam hodiè studiosè requiruntur; Ita hæc quoque velut splendidissimæ quondam prostratæ Basilicæ rudera, aut μνειαγώγυ navis confractæ tabulæ, à nobis est excipienda. Et quidni jam pro ingenti illo, quem concipio stupore, Ovidianum illud de concussa tantùm Græcia jamdiu dictum, de nunc penitus collapsa efferam?

Ovid. Metam. lib.15.

Vile solum Sparte *est, altæ cecidere* Mycenæ,
Oedipodioniæ *quid sunt nisi nomina* Thebæ?
Quid Pandioniæ *restant nisi nomen* Athenæ?

Felicissimos autem vos omnes, quibus & otium, & ingenium, & fortunæ ad has

has literas adipiſcendas. Quod ſiquid mea efficere poteſt opera, Auſpicijs Clariſſimi Domini Principalis, vobis indulgentiſſimi in commodum veſtrum impendetur. Sed pro tempore vos dimittam, monitu tantùm Horatiano uſus,

—Vos exemplaria Græca
Nocturnâ verſate manu, verſate diurna.

Dixi.

VETERIS

VETERIS LINGUÆ *Persicæ*

ΛΕΙΨΑΝΑ

Fere omnia;

Quæ quidem apud priscos Scriptores reperiri poterant.

AD

Doctissimum Juvenem

THOMAM HIDE

Pentateuchi *Persici* Restauratorem diligentissimum.

LONDINI.

Excudebat T. R. *An. Dom.*

M. DC. LVII.

VETERIS LINGUÆ *Persicæ* ΛΕΙ'ΨΑΝΑ

Fere omnia;
Quæ quidem apud priſcos Scriptores reperiri poterant.

BILTACA, Αβίλτακα. Verbum hoc eſſe Perſicum, ait Heſychius, quem de ſignificatu ipſius tu adi, neque enim nos codicem ejus ad manum hoc tempore habemus.

Achamenes. Ammianus Marcellinus lib. XIX. reddit *Rex regibus imperans*, de Sapore verba faciens: *Perſis Saporem, & Achamenem appellantibus, & Artaxerxem, quod* Rex regibus imperans, *& bellorum victor interpretatur*.

Acinaces

Acinaces. Vulgarem Persicum gladium *Acinacem* appellatum esse nemo ignorat, qui Herodotum legerit in *Polymnia:* Περσικὸν ξίφος τὸ Ἀκινάκην καλέουσι. Cùm autem Medos eandem cùm Persis linguam habuisse constet, Polemon in Epitaphio Callimachi Ἀκινάκην Μηδικὸν appellavit: Unde & apud Horatium legimus lib. I. Ode XXVII.

Vino & Lucernis *Medus Acinaces,*
Immane quantum discrepat. ——

Acinaces autem Persarum breves fuisse, declarat Josephus, dum Sicariorum gladiolos adsimiles facit *Acinacibus* Persarum; sic enim scribit lib. XX. Ἀρχαιολογίας Judaicæ, de sicarijs loquens: χρώμενοι ξιφιδίοις παραπλησίοις μὲν τὸ μέγεθος τοῖς τῶν Περσῶν ἀκινάκοις, ἐπικαμπέσι δέ. *Acinacem* tamen Hesychius, Suidas, & Etymologici auctor non solùm, Περσικὸν ξίφος, verùm etiam μικρὸν δόρυ, interpretantur. Herodotus etiam in *Melpomene*, pro Martis simulacro, *Acinacem* cultum scribit. Κανάκης. [ξίφος.] *Gladius* est Hesychio, quẽ vide.

Adad. Infrà ex Cantero notamus,

eundem

eundem hunc esse Deum cum eo, qui Persis *Mithras* etiam nominatur. Præter ea quæ ex Macrobio adducunt viri docti Saturnal. lib. I. cap. 18. adiris Joseph. Scaligerum lib. VI. De Emendatione Temporum, & Ioannem Seldenum Syntagmate I. *De Diis Syris* cap. 6. Neque enim occurrunt, quæ ex priscis de hac voce observata: Quanquam haud omittam, quæ habet Scaliger Pater (cum Priscorum quovis facilè comparandus) Exercitatione CLIII. in Cardanum: *Adad*, inquit, *legi olim Solem dictum Persarum lingua.* Ipsum adi, si modò tanti est. Xerxi tamen respondent Magi apud Herodotum lib. VII. *Non Solem, verùm Lunam Persarum esse præsidem.*

Ader. Αδρ. *Maius* Mensis. Menses Persici ad calcem Μεγάλης Συντάξεως Ptolemæi, sive *Almagesti* ut vocant Arabes, MS. in Bibliothecâ olim Lambethanâ, & quo usus est V. CL. Joannes Seldenus, eâdem ipsissimâ contextûs formâ, quâ Jos. Scaliger, & Dionysius Petavius, eos disposuerunt, occurrunt; à vetusto aliquo, nec imperito, quod dubitari nequit, Mathematico descripti. An verò ve-

teri Persarum linguâ hi Menses describantur, est quidem quòd dubitemus, cùm aliis de causis, tum quod Herodotus in *Clio* ita scribat: *Quæcunque apud illos nomina, vel corpori, vel magnificentiæ sunt similia, ea omnia in eadem terminari litera, quam Dores* San *appellant; Iones* Sigma *Et si diligentius animadvertas, deprehendes nomina Persarum, non quædam, sed omnia, similiter terminari.*

Andrastadaransalanes. Ἀνδρασταδαρανσαλάνης. Inter Aulæ Parthorum Persicæ officia, hanc etiam dignitatem recenset Procopius, De bello Persico lib. I. his verbis: τὸν δὲ Σέοσην ΑΝΔΡΑΣΤΑΔΑΡΑΝΣΑΛΑΝΗΝ εὐθὺς ἀνεῖπε· δύναται δὲ τοῦτο, τῶν ἐπαρχαῖς τε ὁμοῦ καὶ στρατιώταις ἅπασιν ἐφεστῶτα. ταύτην δὲ Σεόσης τὴν ἀρχὴν πρῶτός τε καὶ μόνος ἐν Πέρσαις ἔσχεν, οὔτε γὰρ πρότερον οὔτε ὕστερον τινὶ γέγονε. Adi ipsum aliàs eodem libro. Cæterùm hîc notandum est, Græcos Latinósque scriptores, qui post Alexandri Mammææ tempora floruerunt, nomen Parthorum pro Persarum, usurpasse. Videndus est longè doctissimus Casaubonus ad Augustæ Historiæ Scriptores paginâ 174. Porrò Persarum imperio, illud

Parthorum

Parthorum successit, quod neq ita diū post accidit. De qua re locum insignē meminimus, qui ex Trogo Pompeio apud Justinum habetur Historicum li. XI. *Darius aureis compedibus, catenisque in vico Parthorum* Thara *vincitur. Credo ità Diis immortalibus vindicantibus, ut in terra eorum, qui successuri imperio erant, Persarum regnum finiretur.*

Angari, Ἄγγαροι. Reges Persarum *Tabellarii*, seu *Veredarii*. Hesychio dicitur λέξις Περσικὴ, & significare ait, τοὺς ἐκ διαδοχῆς βασιλικοὺς γραμματοφόρους. Joseph. Antiquitat. Judæ. lib. XI c. 6 & Suidas, post Herodotum lib. 8. sunt videndi. Matth. capite V. commate 41. ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, *qui te ad Angari ministerium coget.* Sed adisis eruditos interpretes. Ab *Angaris* etiam ἀγγάρεια, id est, *præstatio illorum ministerii.* Arrianus in Epictetum lib. 3. c. 26. Habetur & in Digestis. Vide *Astanda.*

Apan, Ἀπάν. *Aprilis* Mensis. Vide *Ader.*

Arai, Ἀραῖοι. Ita enim ex Hesychio scripsit V. Cl. Barnabas Brissonius. Mendosè opinor. Tu hîc vide *Arrai.* Sed & ipsum Hesychium.

Ardempeas. Αρδεμπεάς. October Mensis Persicè dicitur. An vetus sit vocabulum Persicum, an verò recentius, nos nescimus. Certe in Σ. terminatur. Vide *Ader.*

Arimanes. Αειμάνης. Persis dictus erat *Vejovis*, sive *Malus Genius*. Hesychius *Plutonem* intelligit: Αειμάνης ὁ Αΐδης, παρὰ Πέρσαις. Vide *Mithras.*

Harmamaxa. Αρμάμαξα. Recenset Brissonius inter eas voces, quas Persica esse nomina se docuisse ait. At nos vocabulum omnino Græcum esse credimus. Nihil enim impedit locus ille apud Maximum Tyrium Sermone 34. θαυμάζεις πάραν Μηδικὴν, καὶ τράπεζαν Βαρβαρικὴν, καὶ Αρμάμαξαν Περσικὴν. Sed nec aliorum. Hoc autem nomine significabant lecticas sive Carruchas, quibus Persicæ mulieres vehebantur.

Artaba. Αρτάβη. Mensura Persica, tribus Chœnicibus Atticis capacior, quam Atticus medimnus, teste Herodoto in *Clio.* At apud Ægyptos *Artabam* facere modios 20. scribit Hieronymus in cap. V. Esaiæ.

Artai. Αρταῖοι. Persicè Heroes, sive qui priscis seculis inprimis claruerunt. Testis est Hesychius, & Stephanus

phanus περὶ ἐθνικῶν. Ἀρταίους δὲ πέρσαι, inquit, ὥσπερ οἱ Ἕλληνες τοὺς παλαιοὺς ἀνθρώπους ἥρωας καλοῦσι, id est, *Artai Persis sunt, qui Gracis prisci seculi Heroes.* Neque hoc vocabulum hac ratione nominibus *Artaxerxi*, & *Artabazi*, deesse vult. Hinc Ἀρτὰς Persis μέγας est, καὶ λαμπρὸς, id est, *magnus & clarus*, & Ἀρτάναι, Regna. Unde etiam *Artaxerxem* idem interpretari, scribit Herodotus, quod μέγας ἀρήϊος, id est, *Magnus Bellator.*

Artaxerxes. μέγας ἀρήϊος, *Magnus Bellator.* Ita enim reddit Herodotus lib. 6. Atque igitur apud Ælium Lampridium in *Alexandro Severo* legimus, *Artaxerxem potentissimum Regem tam re, quàm nomine.* Ammianus lib. 19. *Bellorum victor* interpretatur.

Aros. Ἀρῶς. De hac voce omnino videndus est Hesychius Grammaticus.

Arxiphos. Ἄρξιφος. Ἀετὸν παρὰ Πέρσαις. Hesychius. *Aquilam* apud Persas significat.

Astanda. Ἀστάνδαι. Iidem erant, Sermone etiam Persico, cum *Angaris*, de quibus in prioribus dictum est. Suidas auctor est. Ἀστάνδαι, inquiens,

οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι, οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ Ἄγγαροι· τὰ δὲ ὀνόματα, Περσικά. Hesychius, Ἀστάνδης, ἡμεροδρόμος. Eustathius in Odyss. T. κυρίως δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, Ἄγγαροι οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι. οἱ δὲ αὐτοὶ (φησὶ) καὶ Ἀστάνδαι Περσικῶς. Nec vile aut ignobile munus hoc fuisse videtur; Darium enim, quem Alexander regno exuit, hoc munere functum apud Ochum & Arsem Reges, Plutarchus non semel testatur. Etenim lib. I. de Fortuna Alexandri, inter Fortunæ ludos, Δαρεῖος, ait, ἦν σὸν ἔργον, ὃν ἐκ δούλου καὶ ἀστάνδου βασιλέως, κύριον Περσῶν ἐποίησας. Plutarchus etiam alibi in eodem opere.

Athanati, Ἀθάνατοι. Cohortem Reges Persarum habebant, quæ decem millibus Æquitum Persarum, quos Ἀθανάτους, *i. immortales*, vocabant, constabat. Hesychius. Ἀθάνατοι, τάγμα ἱππέων, παρὰ Πέρσαις, μυρίων ἀνδρῶν. Suidas, Ἀθάνατοι, μύριοι Περσῶν ἐπίλεκτοι. Idem in verbo, Ξέρξης εἶχε δὲ ἐπιλέκτους μυρίους οὓς Ἀθανάτους ἐκάλει. Curtius libro III. *Proximi ibant, quos Persæ immortales vocant, ad decem millia. Cultus opulentiæ Barbaræ non alios magis honestabat. Illi*

aureos Torques, illi vestem auro distinctam habebant manicatásque tunicas, gemmis adornatas. Confirmat & hunc *immortalium* numerum Procopius lib. I. de bello Persico. Hoc autem nomine, eam ob causam appellabantur, quod inde in mortuorum, eorúmve qui morbo sontico laborantes, causariam missionem meruissent, locum, alii sufficerentur; integro semper manente numero, quemadmodum Herodotus, lib. VII. docet in hunc modum: Ἐκαλέοντο δὲ Ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι ἐπὶ τοῦδε· εἴ τις αὐτέων ἐξέλιπε τὸν ἀριθμὸν, ἢ θανάτῳ βιασθεὶς, ἢ νούσῳ, ἄλλος ἀνὴρ ἀναίρητο, καὶ ἐγίνοντο οὐδαμὰ οὔτε πλείονες μυρίων οὔτε ἐλάσσονες. κόσμον δὲ πλεῖστον παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἄριστοι ἦσαν. Unde Pausanias in Phocicis, Gallorum Trimarcisiam πρὸς μίμησιν τῶν ἐν Πέρσαις ἀριθμὸν τῶν μυρίων, οἳ ἐκαλοῦντο Ἀθάνατοι, institutam sibi videri ait. Hoc tantùm intererat, quod in eorum, qui in acie ceciderant, locum Persæ quidem confecto demum prælio, alios succenturiabant: Galli verò, in pugna ipsa, cæsis vel saucijs Equitibus, integros sufficiebant: confestímque nullâ interpositâ morâ, Equitum deficientium

tium numerum supplebant.

Aulisci. Αυλίσκοι. Idem Hesychius: Ενώτια, Πέρσαι. *Inaures*, Persis ita dici auctor est.

Auphantar. Αυφαντάρ. *Augustus* Mensis Persicè dictus. Vide heic *Ader.*

Axarapateis. Αξαραπατεῖς. De hoc item vocabulo Hesychij nobis adeundum est doctissimum Glossarium.

Bagöas, Persicâ linguâ, *Spado* dicitur, inquit Carolus Stephanus: quem ferè sequuntur, qui apud nos Dictionaria confecerunt; eundem enim Ovidii locum adducunt lib. II. Amorum elegiâ 2.

Quem penes est Dominam servandi cura, Bagöe.

Certè nomen propriū fuisse Eunuchi Alexandri M. apud Suid. legimus. Extat etiam apud alios auctores. An fuerit etiam nomen commune, quod *Eunuchum* significaret Persis, nihil certè habemus, quod pronunciare possumus. Et tamen Plinius lib. XIV. cap. 4. *Spadones* apud Babylonios *Bagou* vocari scribit.

Bistax. Βίσταξ, ὁ βασιλεὺς παρὰ Πέρσαις, inquit Hesychius. Apud Persas *Rex ita* dicebatur.

Bracca.

Bracca. Primo in loco falsus est, & fallit, Isidorus originum lib. 19. cap. 23. qui *Latinum* hoc esse vocabulum credidit. In eodem errore versatur etiam Eustathius ad Ιλ. β. ubi τὸ κάλυμμα τῆς αἰδοῦς à Romanis βράκαν dici tradit. Verùm *braccas tegmen Barbarum esse* testatur Tacitus lib. Histor. II. unde & apud Hesychium legimus βράκια βαρβαρικά. Alijs vox est Gallica, ut Diodoro Siculo lib. ε. χρῶνται ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκεῖνοι βράκας καλοῦσι. Et Hesychio: Βράκκαι αἴγειαι διφθέραι παρὰ Κελτοῖς. Quod etiam colligi potest ex Suetonii Cæsare cap. 80. *Galli* bracas *deposuerunt*; latum clavum sumpserunt. Quos Gallos, non rem solùm, sed & nomen quoque ipsum, cum Britannis habuisse commune, Martialis innuit, lib. XI. epigr. 22.

Quam veteres Bracha Britonis pauperis——.

Non desunt tamen, qui Persarum esse vocem contendant, quia apud Persium in Satyris legissent, *Braccatos Medos.* Apud Ovidium verò Trist. lib. V. eleg. II.

Hos

Hos quoque, qui geniti Graia creduntur in urbe,
Pro patrio cultu Persica bracca *tegit.*

Atqui *Isaacus Casaubonus*, vir impensè eruditus, Græcam huic voci tribuit originem, ad Augustum Suetonij. *Braccæ*, inquit, *sunt* βράκη, *vel* βράκια, *hoc est*, ῥάκη, *vel* ῥάκια. Ita primùm Græci Asiatici Persarum ἀναξυρίδας vocârunt: deinde & Massilienses Græci vicinorum *Gallorum* femoralia ita nominârunt: & inde etiam appellata ab ijsdem *Gallia Braccata*. B in hac voce est ex Æolicâ dialecto, (qua plurimum usi Phocæenses, quorum traduces erant Massilienses:) argumento sit vel locorum situs; nam Phocæa Jonicarum urbium extrema in Æolidis confinio sita erat. Vocabulum autem, quod *Braccis* Persicâ linguâ respondet, est *Sarabara*: illud tu vide.

Candys, Κάνδυς Persarum toga est χειρόδωτος sive Manicata, apud Hesychium, atque Suidam: sed & apud Julium quoque Pollucem Onomastici lib. VII. cap. 13. Qui non solùm inter

inter propria Persarum vestimenta numerat; verùm insuper etiam annotat *Candyn*, hanc Candycem ab Aristophane in *Vespis* appellari.

Carda, Κάρδα. Sic Persæ ἀνδρῶδες καὶ πολεμικὸν, id est, *virile & bellicosum* appellabant, teste Strabone lib. XV.

Cardaces. *Bellicosiores* suos *milites*, & furtis viventes, *Cardaces* vocabant Persæ; à *Carda*: de qua voce suprà. Hesychius; Κάρδακες, οἱ στρατευόμενοι βάρβαροι ἀπὸ Περσῶν εἰς Ἀσίαν. οὕτω καλοῦσι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ ἔθνους, ἢ τόπου. Quibus verbis quid *Hesychius sibi velit, non facile dixerim*, inquit doctiss. *Is. Casaubonus*. Hesychius fortè intellexit *Carduchos* bellicosissimam Mediæ gentem; de qua Xenophon lib. Ἀναβασ. III. & ex eo Stephanus περὶ πόλεων. Vide Arrian. Hist. Alex. M. lib. II. Emendandus est omnino Æmilius Probus in *Datamis* vita: Autaphradates *habebat barbarorum equitum viginti, peditum centum millia, quos illi* Gardates *appellant*; pro *Gardates*, repone *Cardaces*.

Capyris, Κάπυρις. Persica est quædam *tunica* manicata, Polluci memorata lib. 7, Onomastici. Tu vide illic

illic caput decimum tertium.

Caunaces. Καυνάκης. *Persicæ vestis* erat genus. Aristophanes in *Vespis*, Οἱ μὲν καλοῦσι Περσίδ', οἱ δὲ Καυνάκην.

Ad quem versum Scholiastes, Καυνάκης δὲ, χλαῖνα Περσικὴ ἀλεεινὴ, παρὰ τὸ ἀλεαίνεσθαι, ὁ δὲ Παλαμήδης φησὶν, Καυνάκης ἐστὶ Περσικὸν ἱμάτιον ἔχον ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους μαλλούς. Deinde aliter idem Καυνάκης εἶδος ἱματίου ὅπερ καὶ Περσίδα καλοῦσιν. Quæ postrema verba Suidas inde exscripsit. Pollux lib. VII. Onomast. cap. 13. Βαβυλωνίων δ' ἐστὶ Καυνάκης. Vide Arrianum lib. VI. ubi Κανάκας πορφυροῦς legitur, Καυνάκας scripsisse verisimile est.

Certa. Hac voce lingua Parthica, quæ eadem & Persica dicitur, *urbem* significari docent veteres scriptores Græci. De urbe ità appellata supra Armenios, videndus est præter Q. Curtium Hesychius. Sed & [Τιγρανόκερτα] *Tigranocerta*, id est, *Tigranis urbs* Regis Armeniæ scilicet, est apud *Strabonem* & *Stephanum* περὶ πόλεων. Multa sunt vocabula, quæ apud plures gentes idem significant. In ijs est vocula hæc *Cair*, quæ pro gentium varietate variam etiam habet

bet scriptionis rationem. Cambris nostris *urbem*, sive *Castrum* significat, ut notavit Giraldus Cambrensis Itinerarii lib. 1. cap. 5. aliique non pauci. *Cair lingua Trojana (unde & Cambri se ortos volunt:) civitatem dici* docet ex Gervasio Tilburiensi Decis. 2. cap. 47. Joannes Caius de Antiquit. Cantabrig. lib. I. Cujus vocabuli originem etiam in magna *Cairo Ægypti* urbe observat Jo. Twinus Comment. Britan. lib. 2. in ipsa quoque *Carthagine* alii: quam *Carthadam* olim dictam scribit Jul. Solinus in Polyhistore, *quod Phœnicum*, ut ait, *ore exprimit Civitatem novam. Mox sermone verso in verbum Punicum, illa Carthago dicta est.* Vide Servium ex T. Livio. Unde & ipsam & cognominem illi urbem in Hispania extructam, à Græcis Καινὴν πόλιν dictam fuisse, notum est ex Stephano Byzantino in Καρχηδών. Nec non Polybio lib. 2. Cæterùm de *Certa* illa quæ vox planè cognata est & genuina, adisis omninò doctiss. Boxhornium in Epist. ad Nicol. Leincardum cum ipsius editione Q. Curtii impressam. Nobis quidem librum ipsum nondum inspicere contigit. Tu

Tu verò, cui licet, inspice.

Chanaranges, Χαναράγγης. Numeratur inter officia *Aula Persica* Parthorum: παρελθὼν δὲ τῶν τις ἐν Πέρσαις λογίμων, ὄνομα μὲν Γυσαναστάδης, χαναράγγης τὸ ἀξίωμα. ἔιη δ' ἂν ἐν Πέρσαις στρατηγὸς τοῦτό γε πρὸς αὐταῖς ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Περσῶν γῆς τὴν ἀρχὴν ἔχων, ἐν χώρᾳ ἣ τοῖς Ἐφθαλίταις ὅμορός ἐστι. Auctor est Procopius, qui Justiniani seculo vixit, libro primo De Bello Persico.

Chortat, Χορτάτ. Mensis *November* ita Persis dictus est. Vide *Ader.*

Clibanarii. Persis olim dicebantur *Cataphracti Equites.* Ammian. Marcellinus Histor. lib. XV. *Sparsique* Cataphracti equites, *quos* Clibanarios *vocant Persæ.* Thoracum *muniti tegminibus, & limbis ferreis cincti, ut Praxitelis manu polita crederes simulacra, non viros.* Alexandrum, Lampridius in ejus vita scribit, de victis à se Persis ad Senatum scripsisse, *Centum & viginti Equitum millia fudimus,* Cataphractorios, *quos illi* Clibanarios *vocant, decem millia in eo bello interemimus.* Ita dicti videntur à *Clibaneis*, id est, *thoracibus*, quibus equus, unà cum sessore, armabantur, utì scribit Leo Imp. Tracti-

can.

con. lib. 6. num. 31. Idémque ejusdem capitis IV. *Clibaniorum* nomen usurpat, & *Thoraces* interpretatur. Post Heliodorum in Æthiopicis lib. IX qui *Clibanarios* copiosè supra alios describit, vide quæ eruditissimus B. Brissonius habet lib. III. de verborum, quæ ad jus pertinent, significatione.

Candy, Κάνδυ. Ita Persica lingua appellabant *Pateram*, qua Vinum Dijs libabant. Describit formam ejus Athenæus pluribus Dipnosophist. lib. XI. cap. 8. τὸ δὲ Κόνδυ ἐστι μὲν Περσικόν. & quæ apud illum sequuntur ex Hermippo Astrologo.

Copis, Κόπις. Genus est *gladii falcati*, quem Persis tribuunt auctores plerique Græci Latinique. Q. Curtius de reb. Alexandri lib. 3. Copidas *vocant gladios leviter curvatos falcibus similes, queis appetebant* (aliter *amputabant* legitur:) *bellnarum manus*. Videndus Xenophon, Polybius, alijque: Quanquam, ut quod sentimus fateamur, nobis omninò vox Græca videtur ab κόπτειν deducta.

Cidaris, Κίδαρις. *Diadema* quod capite Reges Persarum gestare soliti, quod optimè omnium Curtius describit.

bit lib. 3. *Cidarim Persæ Regium capitis vocabant insigne. Hoc cæruleâ fascia albo distinctâ circuitur.* Rursusque lib. 6. de Alexandro: *Itaque purpureum diadema distinctum albo, quale Darius habuerat, capiti circumdedit.* Arrianus de rebus ejus lib. 4. Κίδαριν Περσικὴν ex Persico luxu mutuatum Alexandrum scribit, quam eandem Diodorus Siculus lib. 17. Περσικὸν διάδημα appellat.

Cyrbasia, Κυρβασία. Vide *Tiara.*

Cyrus, Κῦρος. Persico sermone *Cyrum* significare *Solem*, auctor est Ctesias, qui Parysatidem Dario præter Artaxerxem, alium filium genuisse narrans, addit, καὶ τίθεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου Κῦρον. Plutarch. in Artaxerxe, ὁ μὲν οὖν Κῦρος, ἀπὸ Κύρου τοῦ παλαιοῦ τοὔνομα ἔσχεν, ἐκείνῳ δ' ἀπὸ τοῦ Ἡλίου γενέσθαι φασί. Κῦρον γὰρ καλεῖν Πέρσας τὸν Ἥλιον. Idem & Plethon in expositione eorum, quæ in Magicis Zoroastris oraculis obscuriùs dicuntur, scribit. Unde apparet, toto, quod aiunt, cœlo, Suidam in hujus vocis Etymo errare; sic enim ille, Κῦρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὕτως ἐκλήθη, διὰ τὸ ἐν τῇ βασιλίνδα λεγομένῃ παιδιᾷ, κυριεῦσαι τῶν ἡλίκων.

Darius.

Darius. Ἑρξήεις, *Coercitor.* Herodotus lib. 6. Atque apud Barn. Brissonium *coercitus* perperàm redditur. Hesychius : Δαρεῖος, ὑπὸ Περσῶν, ὁ φρόνιμος. i. *prudens.*

Gangabæ. Sunt *geruli*, humeris scilicet onera portantes, quos ità patriâ linguâ vocabant Persæ: quemadmodum Q. Curtius testatur lib. III. Gangabas *Persæ vocant humeris onera portantes.*

Guagamela. Persis, *Cameli domum*, significat. Ejus rei auctores sunt Strabo lib. XV. μεθερμηνευθὲν δὲ Καμήλου οἶκος. Et Plutarchus in vita Alexandri magni, apud quem etiam rationem additam reperias, quamobrem olim hoc nomen inditum fuerit.

Gaza. Duplex interpretatio hujus vocis habetur apud Hesychium: Γάζα, παρὰ πέρσαις, βασίλεια, ἢ οἱ ἐκ τῶν πολλῶν φερόμενος φόρος. Suida interprete, Γάζα, θησαυρὸν significat. Servius in lib. I. & II. Æneidis, Gazam, *Persarum lingua, census & divitias significare* ait. Q. Curtius lib. III. *pecuniam Regiam* vertit. *Ante solis ortum, pecuniam regiam*, Gazam *Persæ vocant, cum pretiosissimis re-*

rum efferri jubet. Pomponio Melæ lib. I. De situ orbis cap. XI. *ærarium* dicitur: *In Palæstina est ingens & munita admodum* Gaza (*sic Persæ* ærarium *vocant:*) *& inde nomen est, quod cum Cambyses armis Ægyptum peteret, huc belli & opes, & Pecuniam intulerat.* Ejus itaque custodes, Γαζοφύλακες Græcis sunt dicti. Hinc etiam est, quod vetus interpres Bibliorum, Estheræ cap. III. com. 9. *Arcarium Gazæ* verterit. Vide & Esdræ cap. VII.

Gerra, Γέῤῥα. Persæ Gerra, id est, è cratibus contexta scuta, clypeorum vice, gestabant. Et quidem ἀντὶ Ἀσπίδων, Γέῤῥα habuisse eos, Herodotus lib. VII. auctor est. Harpocration: Περσικὰ μέν τινα ὅπλα, τὰ Γέῤῥα, ὅτι· Suidas, Γέῤῥα, Περσικὰ ὅτι κυρίως ὅπλα. Et alibi, Γέῤῥα, Ἀσπίδες Περσικαὶ ἐκ λύγων. Et mox, τινὰ δὲ Δερμάτινα σκεπάσματα καὶ Περσικὰ, οἷς ἀντ' ἀσπίδων ἐχρῶντο. Similiter Strabo lib. XV. de Persis verba faciens, ὁπλίζονται, ait, γέῤῥῳ ῥομβοειδεῖ. Scuta quoque Persica, *Gerra*, appellata, notat Ælius Dionysius: ex quo Eustathius in lib. XXII. Odyss. hæc descripsit, Γέῤῥα, ἀσπίδες Περσικαὶ, ἐκ λύγων, καὶ οἰσύϊνοι.

Harmamaxa.

Harmamaxa. Vide Ἁρμάμαξα.

Magus. Præluxisse Persis olim *Magos*, sapientiæ studiis, atque etiam rerum divinarum notitiâ, varii tradunt scriptores. Apuleius in Apologia: *Nam si, quod ego apud plurimos lego, Persarum lingua* Magus *est, qui nostrâ sacerdos; quod tandem est crimen, sacerdotem esse? & ritè nosse, atque scire, atque callere leges ceremoniarum, fas saccorum, jus religionum? siquidem* Magia *id est, quod Plato interpretatur* θεῶν θεραπείαν, *cum commemorat, quibusdam disciplinis puerum regno adolescentem Persæ imbuant.* Porphyrius, περὶ ἀποχῆς δ. παρά γε μὴν τοῖς Πέρσαις, οἱ περὶ τὸ θεῖον σοφοὶ, καὶ τούτου θεράποντες, Μάγοι μὲν προσαγορεύονται. τοῦτο γὰρ δηλοῖ, κατὰ τὴν ἐπιχώριον αὐτῶν διάλεκτον, ὁ Μάγος. Hesychius scribit Magum à Persis vocari τὸν θεοσεβῆ, καὶ θεολόγον, καὶ ἱερέα. Suidas autem: Μάγοι, παρὰ Πέρσαις, οἱ φιλόσοφοι, καὶ φιλόθεοι.

Mandyas. Μανδύας. *Penula*, sive, ut Suidæ placet, *toga Militaris.* Persicum esse vocabulum docet, ex Ælio Dionysio Eustathius in Οδυσ. T. Αἴλιος δὲ Διονύσιος λέγει ὅτι Περσικὸν ὄνομα καὶ ὁ Μανδύας· ἔοικε δὲ φησὶ φαινόλῃ.

Manes, Μάνης. Ομιλίαν, sive ὁμιλητὴν Persicè significare docet Cyrillus. Hierosolymitanus de *Manete* hæretico verba faciens in Catechef. 7. Αντὶ Κυβρίκου, Μάνην ἑαυτὸν ἐπωνόμασεν. ὅπερ κατὰ τὴν Περσῶν διάλεκτον τὴν ὁμιλίαν δηλοῖ· ἐπειδὴ γὰρ διαλεκτικὸς ἐδόκει τὶς εἶναι, Μάνην ἑαυτὸν ἐπωνόμασεν, οἱονεὶ ὁμιλητὴν τινὰ ἄειστον. *Postquam sibi Dialecticus factus visus est*, Manetem *seipsum nominavit*, Bonum *scilicet* Convictorem.

Mechir, Μέχιρ. Mensis *Martius* Persicè ità aliquando dicebatur. Sed vide *Ader*.

Megabyssus. Μεγάβυσος. Eo nomine στρατηγοὺς τοῦ Περσῶν βασιλέως, id est, *Regis Persarum duces* appellari, auctor est Hesychius.

Mertat, Μέρτατ. Hoc nomine etiam Persæ mensem *Januarium* appellabant. Vide *Ader*.

Metra, Μήτρα. *Venus* ità olim dicta est à *Persis*, ut auctor est Herodotus in *Clio*: *Assyrii* Venerem *Mylittam vocant*; *Arabes eandem Alittam appellant*, *Persæ* Metram.

Mithras. Μίθρης. Hoc nomine *Solem* apud Persas cultum nôrunt omnes. Strabo lib. XV. τιμῶσι τὸν ἥλιον,

ον, ὃν καλοῦσι Μίθραν. Hesychius: Μίθρας, ὁ ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης, ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεός. Suidas: Μίθραν νομίζουσιν οἱ Πέρσαι εἶναι τὸν ἥλιον. Plutarchus, cùm eorum recitasset sententiam, qui apud Persas *Bonum Deum* statuissent, scilicet *Oromasdem*; & huic adversarium *Malum Genium Arimanium*, addit: μέσον δὲ ἀμφοῖν τὸν Μίθρην εἶναι, διὸ καὶ Μίθρην Πέρσαι τὸν μεσίτην ὀνομάζουσι, id est, Utriusque autem medio *Mithram* esse: quia *Mithram* Persæ *mediatorem* nominant. Adi librum ejus de Iside & Osiride. Extat & in eundem Mithram Juliani Cæsaris, quem *Parabatem* vocant, oratio satis prolixa, quam legere possint, quibus tanti sunt ejusmodi næniæ.

Mpachman, Μπαχμόν. Eo nomine Persis dictus est *Julius* mensis. Vide *Ader.*

Myrrhanes, Μυῤῥάνης. Inter Dignitates Aulæ Persicæ Parthorum fuisse ait Procopius, quam lib. 1. De Bello Persico istisce verbis describit: στρατηγὸς δὲ ἅπασιν ἐφειστήκει, Πέρσης ἀνὴρ, Μυῤῥάνης μὲν τὸ ἀξίωμα. οὕτω γὰρ τὴν ἀρχὴν καλοῦσι Πέρσαι.

Myrtidanum, Μυρτίδανον. Vide. *Peperi.*

Naarmalcha Persis significabat *fluvius regum*. Ammian. Marcellin. Hist. lib. XXIV. Naarmalcha *nomine, quod* fluvius Regum *interpretatur, Ctesiphonta prætermeat*. Et rursus eodem libro, *Ventum est hinc ad fossile flumen* Naarmalcha *nomine, quod* amnis regum *interpretatur, tunc aridum*. Græci ποταμὸν βασίλειον vocant. Strabo lib. XVI. Μεταξὺ δὲ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριδος ῥεῖ καὶ ἄλλος ποταμὸς, Βασίλειος καλούμενος. Plinius lib. VI. cap. 26. *Euphratem Gobaris Præfecti opere deductum, ubi eum diximus findi, ne præcipiti cursu Babyloniam infestaret, ab Assyriis vero universis appellatum* Armalchar, *quod significat* regium flumen. In MS. Plinio *Amachael* legitur, ἀντὶ τοῦ Armalchar sed utrumque corruptum est, *Neharmalcha* legendum, ad Syriacæ linguæ veritatem, jam olim monuit Nobiliss. Joseph. Scaliger lib. V. de emendatione Temporum, *Malchus* enim Syris Rex est, Eunapius in *Porphyrio*: Μάλχος δὲ κατὰ τὴν Σύρων πόλιν ὁ Πορφύριος ἐκαλεῖτο τὰ πρῶτα, τοῦτο δὲ δύναται βασιλέα λέγειν. Atque inde simili formantur compositione *Braxa-malcha Maiaza-malcha*

cha, & a *Naar*, quod *fluvium* notat, *Naarda*, apud Zosimum, Ammianum, Stephanum, alios.

Naphtha, Νάφθα. Olei Medici *species*, inquit Ammianus Marcellinus lib. 23. *quæ apud Persas gignitur*; *quam*, ut ait, *vocabulo appellavere gentili*. Unde & Turcis, & Arabibus, in hunc usque diem *Nepht* appellatur. Jocularis ergo Ambrosii Episcopi, & Magni Grammatici, error, qui παρὰ τὸ συνάπτειν vocari putat. Ambrosii verba hæc sunt, in lib. De Noa cap. 6. *Est enim bitumen vehementis ad constringendum natura. Unde Græce dicitur* νάφθα, παρὰ τὸ συνάπτειν, *quod disjuncta connectat, nexûque constringat indissolubili, ita ut naturali unitate sibi credas convenire.* Videndus Plinius lib. II. cap. 105. Tacitus Histor. lib. V. Sotion περὶ ποταμῶν. Plutarchus in Alexandro. G. Codinus in descriptione CP. Xiphilinus lib. XXXV. Hesychius & Suidas in Νάφθα. Ex recentioribus verò P. Bellonius rerum antiquar. lib. 3.

Ntai, Νταί. *Junius* mensis Persicè ita appellatus. Vide *Ader*.

Oromasdes, vel *Oromases*. Ὀρομάζης. Ita dicebatur Persis Ἀγαθὸς δαίμων, id

 est,

eſt, *Bonus Genius*. Adi Plutarchum libro de Iſide & Oſiride. Vide *Mithras*, & *Arimanes*.

Oroſanga. Ὀροσάγγαι. Præcipuè gratos ſe, ac memores Reges præſtabant iis, qui bene de iis meriti erant, quos *Oroſangas*, patria lingua, appellatos Herodotus lib VIII. tradit. Zenophon lib. VIII. παιδ. Πρόσθεν μὲν γὰρ εἴ τις διακινδυνεύσειε πρὸ βασιλέως, ἢ πόλιν ἢ ἔθνος ὑποχείριον ποιήσειεν. ἢ ἄλλο τι καλὸν ἢ ἀγαθὸν αὐτῷ διαπράξειεν, οὗτοι ἦσαν οἱ τιμώμενοι. νῦν δὲ καὶ ἤν τις ὥσπερ Λεωμίθρης. Ne meriti cujuſquam memoria intercideret, ſolebant *Oroſangarum* nomina in Commentarios referri.

Ouarizes, ſive *Varizes*, Οὐαρίζης. Dignitas quæ fuit in Aula Perſica Parthorum, quam Procopius recenſet lib. I. De bello Perſico his verbis, καὶ στρατηγὸν ἄνδρα Πέρσην, Οὐαρίζην μὲν τὸ ἀξίωμα.

Paltum. Παλτόν. Inter Perſarum arma numerantur & *Palta*. Aliud autem eſt *Pelta*, aliud *Paltum*. *Pelta* enim, ut Livius lib. XXVIII. tradit, *Cetra haud diſſimilis erat*. Servius in I. Æneid. *Peltas*, interpretatur *ſcu-*

ta brevissima, in modum Lunæ jam mediæ. Unde & *Lunatas Peltas* Virgilius appellat lib. II. Non. Marcellus *Cetra, scutum breve*: Virgil. lib. VII. *Lævas Cetra tegit. Peltæ*, scuta Amazonica erant. Ac planè Plin. lib. XII. cap. 5. *Peltam Amazonicam* dixit. Cujusmodi scutis armati, *Cetrati*, & *Peltastæ* vocantur. Livius lib. XXXI. *Nocte Cetratos*, quos *Peltastas vocant, loco opportuno inter bina castra in insidiis abdiderat.*

At *Paltum*, jaculi seu hastilis genus est. Suidas; Παλτὰ τὰ δόρατα. Hesychio autem Παλτὰ, sunt ἀκόντια, λόγχαι. Et hujusmodi *Paltis* armati Adolescentes apud Persas venatum proficiscebantur, ut Xenophon lib. I. περὶ Κύρου παιδείας scribit. Hisceque *Paltis* usos Persas, ubi manus cum hoste conserebant, idem lib. 7. παιδ. indicat. Rursúsque lib. 8. comminus hisce Paltis pugnatum, ex Cyri instituto, docet.

Paradisus, Παράδεισος. Palatiis Regum hortos applicitos fuisse, ex cap. VII. Estheræ colligitur. Erant & illis agri consepti, at diligenter consiti, quos

παραδείσους

παραδείσους linguâ suâ vocabant, in quos animi laxandi, & remittendi causâ secedere & morari consueverant. Unde Hesychius παράδεισον, τὴν βασιλέως καταλύσιν interpretatur. Quam vocem è Perside in Græciam migrasse, illa Xenophontis modo prolata verba satis apertè indicant, diserte vero idipsum confirmat Pollux lib. IX. cap. 11. his verbis: Οἱ δὲ παράδεισοι βαρβαρικὸν μὲν δοκοῦν τοὔνομα, ἠνίκα κατὰ σύνδεσιν εἰς χρῆσιν ἑλληνικὴν ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν Περσικῶν. Usurpatur & ab Hebræis vox hæc *Pardes*, è Persico idiomate, ut Ecclesiastici cap 2. Canticorum cap. 4. apparet. Valeant ergo qui cum Suida peregrinæ hujus vocis originem παρὰ τὸ δεύσω, id est, βρέχω; aut παρὰ τὸ τὴν δῆσιν, id est, βοτανῶν συλλογὴν ποιεῖσθαι, arcessunt.

Parasanga, Παρασάγγης. Persas itinerum mensuras egisse constat *parasangis*. Festus Pompeius: *Parasanga, apud Persas viarum mensura*. Herodotus illud priùs tradiderat lib. VI. κατὰ παρασάγγας τοὺς καλέουσι Πέρσαι τὰ τριάκοντα στάδια. Ex quo fortè Suidas: Παρασάγγης, εἶδος μέτρου Περσικοῦ ὅπερ ἐστι τριάκοντα στάδια. Mensura

sura triginta stadiorum. Vide Agathiam de Bellis Justiniani lib. II. à Persis hodiéq; adhuc فرسخ Pharsach appellatur, non multum immutatâ voce, quod doctissimus Greavius ex Abulfeda Geographo annotavit. De parasangi λόγοις, videndus est omnino Hesychius.

Pasargada, Πασαργάδαι. Persarum linguâ ità appellari στρατόπεδον περσῶν, sive *Exercitum Persarum*, auctor est Strabo lib. ιε. Hinc & urbi Regiæ apud Persas nomen, de qua Curtius lib. V. *Accessere ad hanc pecuniæ summam captis* Pasergadis *sex millia talentorum. Cyrus* Pasergadum *urbem condiderat, quam Alexandro Præfectus ejus Globares tradit.*

Peperi, Πέπερι. *Piperis* nomen Persicum esse docet Hippocrates, lib. 2. Γυναικείων, his verbis: τὸ Ινδικὸν, ὃ καλέουσιν οἱ Πέρσαι Πέπερι, καὶ ἐν τουτέῳ ἔνι στρογγύλον, ὃ καλοῦσι Μυρτίδανον.

Perra, Πέῤῥα. Pro Sole ponitur, apud Lycophronem, in σκοτεινῷ poemate, inquiunt ipsius interpretes. Et censenda est inter μονήρεις λέξεις. Neque enim alibi usquam inter Græcos

scriptores

ſcriptores occurrit, præterquam in ejus *Alexandra.* Sed neque adhuc locum reperit in Lexicis noſtris. Audiamus Guliel. Canterum: *Putarunt quidam hoc vocabulum* Perſas *de Sole uſurpare, quem illi aliter Adad, & Mithram Dei nomine vocarunt.* Eum vide, nec non Iſaacum Tzetzem ad hanc dictionem apud Lycophronem.

Pharphardin, Φαρφαρδὶν. Menſis *Septembor* ità Perſis appellatus eſt. Vide *Ader.*

Piſaga. Πισάγαι. Leproſos (Perſica linguâ *Piſagas* vocatos) eorúmque colloquium defugiſſe omnes, & hujuſmodi morbi ſimulatione *Megabyzum* evaſiſſe, fugâque ſalutem quæſiiſſe, Cteſias in Perſicis ità refert: ὁ δὲ Μεγάβυζος, πέντε διατρίψας ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἔτη, ἀποδιδράσκει, ὑποκριθεὶς τὴν Πισάγαν. Πισάγας δὲ λέγεται παρὰ Πέρσαις ὁ λεπρὸς, καὶ ἔστι πᾶσιν ἀπρόσιτος. Piſaga, inquit, *apud Perſas leproſus dicitur.* Sed an huc reſpexerit Heſychius, cum ſcribit, Κάρβανοι, Περσαῖοι, οἱ ἀλφὸν ἢ λέπραν ἔχοντες, aliorum judicium eſto.

Ryntaces, Ρυντάκης. *Avicula* quædam apud Perſas ità vocata. Auctor

ctor est Ctesias in *Persicis* apud Plutarchum in vita Artaxerxis: γίνεται μικρὸν ἐν Πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ περιττώματος οὐδέν ἐστιν, ἀλλ' ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντὸς ἢ καὶ νομίζουσι ἀνέμῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον· ὀνομάζεται δὲ ῥυντάκης. Ctesiæ verba in angustum Photius contraxit; lib. XXIII. autem Persicorum verba ejus hæc sunt: ῥυνδάκην Πέρσαι τὸ ὀρνίθιον καλοῦσι. *Ryndacem Persæ aviculam vocant.*

Sacæ, Σάκαι. Ità Persæ omnes vocant Scythas. Julius Solinus in *Polyhistore* cap. LXII. *Scythas Persæ lingua sua* Sacas *dicunt, & invicem Scythæ Persas Chorsaros nominant.* Quæ ille ex Plinii scriniis lib. 6. cap. 17. quod etiam in omnibus ferè aliis solens facit, suppilavit. Plinius verò hausit ex Herodoto lib. VII. Οἱ δὲ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι Σάκας. Atque hîc quidem operæ pretium futurum est, si studiosi adolescentes inspicere velint atque perlegere cap. XIII. Syntagmatis II. *De Diis Syris*, quod olim edidit amicissimus nobis *Seldenus* ὁ μακαρίτης.

Sagaris,

Sagaris, Σάγαρις. Habuerunt *Persæ* cum Amazonibus commune hoc telum. Xenophon, Αναβάσ. lib. IV. ἔχοντα τόξον Περσικὸν, καὶ φαρέτραν, καὶ Σάγαριν, οἵανπερ αἱ Αμαζόνες ἔχουσιν. Hesychius πέλεκυν exponit, & μονόστομον. Sagarim tamen, Copidem, & μάχαιραν, ut synonyma ponit Xenophon lib. II. παιδ: his verbis, μάχαιρα δὲ ἢ σάγαρις, ἐν τῇ δεξιᾷ, & aliàs eodem lib. Κόπις δὲ, ἢ Σάγαρις, εἰς τὴν δεξιάν. Est etiam Σάγαρις λυσιφλεβὴς, id est, *culter phlebotomus quo venæ secantur.*

Sarabara. Suidas: Σαράβαρα (ita certe lēgendum est:) ἐσθὴς Περσική ἔνιοι δὲ λέγουσι βράκια. In hujus verbi explicatione nugatur Isidorus Originum lib XIX. Habetur hæc vox apud τοὺς ό Danielis III. Καὶ τὰ σαράβαρα αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη. Et in eodem capite, τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπεδήθησαν σὺν τοῖς σαραβάροις αὐτῶν. Quanquam D. Hieronymus in suis ad illud Danielis caput Commentariis hanc scripturam improbat, sic enim priorem illum locum convertit: *Et confestim viri illi vincti braccis suis & tiaris, & calceamentis, & vestibus*: Ubi ille pro *braccis*, ait, *quas Symmachus* ἀναξυρί-

ϕας interpretatus est, *Aquila*, & *Theodotion Saraballa* dixerunt, & non, ut incorruptè legitur, *Sarabara.* Linguâ autem Chaldæorum, Saraballa *crura hominum* vocantur & *tibiæ.*

Sarebar, Σαρεβάρ. Persicè ita dicitur Mensis *Februarius*, in calce Ptolemaïci *Almagesti* Græcè MS. quod fuit olim Lambethanæ Bibliothecæ. Vide *Ader.*

Sarages, Σαράγης. Meminit hujus nominis *Tunicæ* apud Medos, quorum eadem lingua cum Persarum fuit, Julius Pollux in *Onomastico.* Ejus verba sunt lib. VII. cap. 13. Ὁ ἢ Σαράγης, Μήδων τι φόρημα, πορφυροῦς, μεσόλευκος χιτών. Non desunt tamen qui cum alium ejus rei auctorem non habeant βεβαιωτὴνque, mendosam esse scripturam sibi persuadeant, maximè verò quia apud Hesychium inveniant.

Sarapis, Σάραπις. Hesychius: Σάραπις Περσικὸς χιτὼν μεσόλευκος, id est, *Persica Tunica albo distincta.* Citátque ille verba hæc Ctesiæ in *Persicis*: καὶ διαῤῥηξαμένη τὸν Σάραπιν, καὶ τὰς τρίχας καθειμένη, ἐτέλετό τε καὶ βοὴν ἐποίει· ex quibus Ctesiæ verbis colligitur, tam virile, quàm muliebre hoc vestis genus fuisse.

Satrapas.

Satrapas, Σατράπας. Universum Persarum imperium, in Præfecturas, & Provincias, quas illi *Satrapias*, earúmque rectores, *Satrapas* appellabant, distributum erat. Herodotus lib. I. ἡ ἀρχὴ τῆς χώρης ταύτης τὴν οἱ Πέρσαι Σατραπηΐην καλέουσι. Rursúsque lib. III. Ἀρχὰς, à Persis Σατραπηΐας vocari tradit. Isocrates in *Panegyrico*: οἱ καταβαίνοντες ἀντῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν οὓς καλοῦσι Σατράπας. Suidas: Σατραπεία, ἐπαρχία. Hesychius: Σατράπαι· ἀρχηγοὶ, στρατηλάται. Περσικὴ δὲ ἡ λέξις. *Satrapæ* etiam, χωρῶν ἄρχοντες vocantur in Artaxerxis Epistola, qui libri Estheræ cap. VIII. ponitur.

Sannium, Σαύνιον. Significare hoc vocabulum ἀκόντιον βαρβαρικὸν, id est, *telum barbarum*, testatur Hesychius. An verò Persicum sit, quod viro magno placere video, nos nihil habemus quod pronunciare possumus.

Schoenos, Σχοῖνος. Mensuræ quoddam genus est Persis usitatum, ut testatur Plinius lib. VI. cap. 26. *Persæ quoque Schoenis & parasangis determinant.* Eóque longè antiquior Callimachus poëta, apud Plutarchum libro περὶ φυγῆς.

Μὴ

Μὴ μετρεῖν Σχοίνῳ Περσίδι τὴν Σοφίαν.

Aliis verò est mensura apud Ægyptios.

Spaca, Σπάκα. *Canis femina.* Herodot. α. τὴν γὰρ Κύνα καλέουσι σπάκα Μῆδοι. Justinus lib. I. *Nutrici* Spacos *postea nomen erat; quia* Canem *Persæ sic vocant.*

Stater, Στατήρ. An sit vox Persica dubitari potest. Nobis omninò verbum Græcum videtur. Certè tamen Æolibus in Persarum confiniis in usu fuisse constat. Vide Ælian. ποικίλ. lib. 12. cap. 1.

Surenas. Magistratûs nomen apud Persas, ut Zosimus lib. III. ἱς. νέας scribit. Σουρήνας ἀρχῆς τοῦτο παρὰ Πέρσαις ὄνομα. Quæ fuerit hujus magistratûs dignitas docet Ammianus Marcellinus lib. 24. Surena, *post Regem, apud Persas, promeritæ dignitatis.* Item libro XXX. *Advenit* Surena, *potestatis secundæ post Regem.* Lege Plutarchum in M. Crasso, & Appianum in Parthicis.

Susa, Σοῦσα. A loci amœnitate & *floriditate* nomen traxisse, ex Aristobulo, & Charete Mitylenæo notatum legimus, propterea, quòd lingua Persica, *Susum*, *lilium* significaret. *Athenæus* Dipnosophistarum lib. XII. cap. 3. κληθῆναι δὲ τὰ Σοῦσα φησὶν Ἀριστόβουλος καὶ Χάρης, διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ τόπου, Σοῦσον γὰρ εἶναι τῇ ἑλλήνων φωνῇ τὸ κρίνον. Similiterque Eustathius in Dionysium, *Susa*, διὰ τὸ τοῦ τόπου ἀνθηρὸν, ità vocari scribit, Σοῦσα γὰρ ἐγχωρίως, inquit, τὰ κρίνα. Stepha. verò lib. de *Urbibus*, *Susa* vocata ait, ἀπὸ τῶν κρίνων, ἃ πολλὰ ἐν τῇ χώρᾳ πεφύκει ἐκείνῃ. Ad fluvium autem Choaspem sita fuisse Susa, illicque domicilium Reges constituisse, Herodot. lib. V. scribit.

Tiara, Τιάρα. Tzetzes Histor. versuum Chil. 8. cap. 139. Τιάρα, σκέπη κεφαλῆς ὑπῆρχε παρὰ Πέρσαις. *Tegmen capitis apud Persas* Scholiast. Aristoph. ad Acharn. Act. 1. Sc. 2. idem dicit. Anacreon in *Odis*.

Καὶ Παρθίους τις ἄνδρας
Εγνώρισεν τιάραις;

Julius

Julius Scaliger in Exercitationibus à *Taron* Persica item voce deducit. Cæterùm, vide Julium Pollucem in Onomastico lib. 8. cap. 13. Alii volunt *Phrygium* esse vocabulum. Seneca Tragædus in *Thyeste*,

——*Hoc* Phrygius *loco*

Fixus tiaras *Pelopis*:——

Et Juvenal. Sat. VI.

——*Phrygia vestitus bucca tiara.*

Inde vetus ejus Scholiast. qui ex Servio in 7. Æn. emendandus est, atque ita legendus: *Tiara est pileum* Phrygium. Quæ, si minùs ea Persica vox sit, nihil huc pertinent.

Tigris, Τίγρις. Ita *Sagitta* appellatur, ut scribit Curtius lib. 4. & Servius in Virgilium: & inde notissimo fluminis nomen propter velocitatem. *Arrow* apud Anglos tantundem significat, & fluvio quoque nomen est apud nos in *Siluribus*; quem cum equo

ante viginti annos fortè prætervehe-
rem, tanto impetu decursum fecit, ut
rapacitate ejus unà penè abriperemur.
Varroni est vocabulum è lingua *Armenia*, De L.L. lib. 1. *Nam illis*, inquit, *& sagitta, & vehementissimum flumen, dicitur* Tigris. Sic præter hanc vocem *Tigris*, *Camelus*, *Pardalis*, *Elephas*, *Tarandus*, *Bonasus*, & sexcenta id genus animalia appellationes nacta sunt ab eorum locorum populis, in quibus nata. Neque enim æquum est; juxta naturæ ipsius ordinem; ut priora fuerint rebus ipsis, iis indita vocabula. Non desunt tamen, qui Ebræam, vel potiùs Chaldæam, originem assignent. Strabo lib. *ια*. Μήδων Τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα. Plinius l. 6. c. 27. *A celeritate* Tigris *incipit vocari*: *Ita appellant Medi sagittam.*

Turma, Τουρμά. Eo nomine Mensem *Decembrem* à Persis olim appellari, patet ex prioribus, quæ habentur ad finem Ptolemæi MS. de quo, vide *Ader*.

Tycta, Τυκτά. Vocabulum esse antiquum ex Persica lingua, satis constat.
Illo

culo significari Regis Persarum cœnam, quæ [παρασκευάζεται ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ἡμέρῃ τῇ ἐγένετο ὁ βασιλεύς] semel tantùm singulis annis paratur, eo ipso die quo Rex natus est. Auctor est Herodotus in *Polymnia*: ubi etiam addit οὔνομα δὲ τῷ δείπνῳ Περσιστὶ μὲν Τυκτά, ἑλληνιστὶ δὲ τέλειον, *i. e.* quæ cœna, Persarum quidem idiomate Tycta, at Græcè Perfecta appellatur; ità enim Herodoti interpres τέλειον transtulit. Qui autem Athenæi nobis versionem dedit, ubi hunc ipsum Herodoti locum adducit, Græcam illam vocem τέλειον haud ita rectè per *annuam* transfert, quanquam semel omnino per annum fuisse illam cœnam satis verum sit. Tu vide omnino Athenæum lib. 4. cap. 7. quod inscribitur Περσῶν δεῖπνα.

Varizes. Vide *Ouarizes*, Ουαρίζης.

Xerxes, Ξέρξης. Ἀρήϊος. *Bellatorem* enim Herodotus interpretatur in Ἐρατοῖ.

Zaretis, Ζαρῆτις. Diana ità dicta est *Persis.* Hesychius: Ζαρῆτις, Ἄρτεμις Πέρσαι. Strabo Geograph. lib. XVI.

Τὰ τ͂ Αρτέμιδος Αζαρα. Is. Casaubonus legit τὰ ζάρα, quem vide ad Strabonem pag. 258. Studiosus adolescens adibit V. Incomparabilem Joannem Seldenum Syntag. II. De Diis Syris cap. 13.

Zoroastres, Ζωροάστρης. Apud Persarum *Magos*, à veteribus mirum in modum celebratus. *Zoroastris* nomen μεθερμηνευόμενον, ἀστροθύτην sive *Astrorum cultorem* significare docet Laertius in procemio in vitas Philosophorum ex *Dinone* veteri scriptore Græco Historiarum lib. V. Auctor verò ille, qui *Pseudo-Clementis* nomen sibi assumpsit, Recognitionum lib. 4. Zoroastrem *vivum sidus* interpretari non dubitavit.

Interserenda

Interserenda pag. 5. l. 4.

Quod si non esset in istis testimonii satis, possemus & aliud proferre; quod nacti sumus humanitate Cl. viri *Gerardi Langbainii*; *Joannis* scilicet *Cinnami* lib. 1. Historiæ *Joannis Comneni* Imp. Πελεκυφόροι, (ἔθνος δὲ τοῦτο, inquit, ἔθνος Βρεττανικὸν) ita enim gentem *Anglicam* appellavit, verùm ipsum adi; nec non virum clariss. *Joannem Gerardum Vossium* de Historicis Græcis lib. IV. cap. XIX. eundem quoque pag. 549. ejusdem operis Extat hic Auctoricum *Notis Petri Possini* inter *Byzantinæ Historiæ* Scriptores, quos *Carolus Annibal Fabrotus I. C.* non ita pridem *Parisiis* edi curavit. Addamus insuper hoc in loco *ex Procopii* lib. IV. de bello *Gothico*; quod φράγγων βασιλεὺς *Francorum* Rex, ὅτι πρεσβείᾳ τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς παρὰ βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἐς Βυζάντιον στείλας ἄνδρας, αὐτοῖς ἐκ τῶν Ἀγγίλων ξυνέπεμψε, φιλοτιμούμενος ὡς καὶ ἡ νῆσος ἥδε πρὸς αὐτοῦ ἄρχεται. (norunt omnes, quod etiam maximè observat *Isaac Pontanus Origin. Francic.* lib. 5. cap. 7. pag. 386. *Francorum* nomine à posterioribus *Græcis*, uti etiam ab hodiernis *Turcis*,

Occidentales omnes *Europaeos* nostros generatim atque universim comprehendi:) Obiter tamen hoc ipso fere in *Procopii* loco monendus est studiosus lector, hallucinatum esse *Camdenum* ubi Βεττίαν illic καταντικρὺ τῶν τοῦ Ρήνου ἐκβολῶν, pro *Britannia* intelligit.

Pag. 57. post *decus* l. 19. in marg. adde.

Hoc nos, quoque deprehendimus ex lib. IX. *Historia* Georgii Pachymerii, ubi narrat *Maximum Planudem* Monachum *Andronici* Imp. nomine *Aquileiam* concessisse, ob Venetos Galatæ ab incolis C.P. seu Byzantii violenter oppressos & mactatos.

SYLLABUS

Syllabus materiarum in ista ORATIONE.

I. Consulti

FINIS.

Σφάλματα ab operis:

P*Ag.4.lin.*13. ἰσῦναι. p.10.*l.*11. *Peneio fl. p.* 10.*l.*25.*posita nullum locum, nullum numerum obtineat, & ab* &c.p.31.*l.*8.*de duobus populis.p.*33.*Marg. l.*1.*& l.*18.repone*Dn.pro Dr. p.*35.*Marg.l* 7. *ex quo lectus. p.* 35. *Marg. l.*9. *locus a Clariss.* p.36.*l.*14. *Quinto Ennio. p.* 37. *Marg.l.*6.*Non inficias eo, quin.p.*40. *Marg.l.* 4. ὥστε καὶ τὰ, &c.*p.*41.*Marg.lin.*9. εἰς Ἥλιον. p. 48.*l.*14.*Codino Curopalate.p.*51.*Marg. Anglos.*

In quibusdam Exemplaribus tantum.

*p.*98.*l.*12. Σῶσαι.*l.*22. τιάρεις. p. 99.*l.*6. *Tragœdus l.*10.vestitur.*p.*103.*l.*20. δι, *l.*23. ξυνέπεμπε.

In Syllabo materiarum.

*p.*2.*l.*2.*&* 9.Græ-- .*l.*25.Græce.*p.*3.*l.*27.*repullulare.l* 30 C.P*li.*